

Universitatea Babeș–Bolyai, Cluj–Napoca
Facultatea de Istorie și Filosofie
Anul universitar 2008-2009
Semestrul IV
Masterat : *Istorie, memorie, oralitate în secolul XX*

I. Informații generale

Titlul disciplinei: Biografie și istorie orală
Codul: HSR5109
Numărul de credite: 7
Locul de desfășurare: Institutul de Istorie Orală
Programarea în orar a activităților:

II. Informații despre titularul de curs și seminar

Nume, titlul științific: Lector dr. Ionuț Costea
Informații de contact (adresă e-mail, eventual nr. de telefon): costea78@yahoo.co.uk
Ore de audiență: marti, 12,00-13,00 ; joi, 16,00-17,00

III. Descrierea disciplinei:

Elaborarea biografiilor s-a conturat de-a lungul timpului într-un gen literar de frontieră între istorie și literatură. Abordarea biografiei *ca exempla*, a descrierii vieților oamenilor celebri din antichitate și până în zilele noastre a găsit un ecou și la începuturile organizării istoriei orale ca domeniu de investigare academică. Arondate unei metodologii specifică istoriei orale, interviul sau povestea vieții, biografia oamenilor politici sau a personalităților culturale au deschis calea în ambianța « turnurii lingvistice » și microistoriei reconstituirii vieții oamenilor comuni, a « istoriei prin cei mulți ». Un interes masiv s-a conturat mai ales în jurul indivizilor care au traversat experiențe limită, pentru reconstituirea unor fenomene și procese istorice de pe poziții alternative și complementare, pe de o parte, sau aducerea la lumină a zonelor oculte și întunecate. Este o recuperare a suferinței, a celor învinși, a biografiei victimelor, dar și o apropiere a « vieții reale » prin reprezentările personale asupra evenimentului și a cotidianului, o arheologie socială care radiografiază la nivelul microistoriei « lumea prin care am trecut ».

Cuvinte cheie: biografie, autobiografie, povestea vieții, memorie, istorie orală, interviu, formalism, postmodernism, egoistorie, hagiografie, eroizare.

- Obiective: prezentarea modului de construire a biografiei ca gen; înțelegerea relației dintre biografie, autobiografie și povestea vieții; dobândirea abilităților de utilizare a metodologiei istoriei orale în interpretarea și analiza documentelor specifice genului povestea vieții; pregătirea, organizarea și realizarea interviului privind povestea vieții; întocmirea fișei de casetă; transcrierea și interpretarea interviului de istorie orală; dezvoltarea abilităților de a comenta și analiza diverse tipuri de oralitate (depoziția, memoria colectivă, tradiția, mărturia directă-

indirectă); observarea strategiilor de construcție-instrumentare a memoriei ca discurs public-istorie (tradiția populară, propagandă: film, expoziție); evidențierea particularităților istoriei orale raportate la istoriografia contemporană a mișcării de rezistență anticomunistă; observarea și analiza în binomul istorie publică-istorie privată a diverselor tipuri de discursuri (condamnare, eroic, împăcare cu destinul, vindicativ, *magistra vitae*); delimitarea structurilor și a temelor narațiunii-povestirii în cazul fenomenului rezistenței în funcție de tipul oralității analizate; însușirea cunoștințelor necesare proiectării și elaborării unei cercetări de istorie orală dedicate grupurilor de rezistență anticomunistă din România; elaborarea unor lucrări de istorie orală de nivel academic.

IV. Bibliografia obligatorie:

1. Robert Atkinson, *The life story interview*, Thousand Oaks, 1998.
2. Daniel Bertheaux, *Le recit de vie*, 2e edition, Paris, 2005.
3. Ruxandra Ivănescu, *Memorie și realitate trăită în povestea tradițională*, Cluj-Napoca, 2003.
4. Philippe Lejeune, *Pactul autobiografic*, București, 2000.
5. Dan Lungu, *Poveștile vieții: teorie și documente*, Iași, 2003.
6. *Mapping Lives. The Uses of Biography*, edited by Peter France, William St. Clair, Oxford University Press, 2002.
7. Doru Radosav, *Biografie și istorie (sec. XX). Moș Ivănescu din Rusca*, AIO. Anuarul Institutului de Istorie Orală, I(1998), pp. 37-71.
8. Paul Riceour, *Memoria, istoria, uitarea*, Timișoara, 2001.
9. *The Oral History Reader*, edited by Robert Perks and Alistair Thomson, London, New York, 1998.
10. Smaranda Vultur, *Istorie trăită – istorie povestită*, Timișoara, 1997.

V. Materiale folosite în cadrul procesului educațional specific disciplinei:

PC, videoproiector, casete audio, casete video.

VI. Planificarea /Calendarul întâlnirilor și a verificărilor/examinărilor intermediare:

Săptămîna 1:

Curs: Introducere. Istorie recentă, istorie orală, memorie, biografie: definiții terminologice și aspecte metodologice. Cum evaluează cercetătorul istoriei biografia, autobiografia și poveștile de viață ca surse singulare, alternative sau complementare în construirea discursului istoriografic?

Bibliografie: Jane Sherron De Hart, *Oral Sources and Contemporary History: Dispelling Old Assumptions*, *The Journal of American History*, 50(1993), 2, pp. 582-595.

Alessandro Portelli, *What makes oral history different*, în *The oral history reader*, edited by Robert Perks and Alistair Thomson, London and New York, 1998, pp. 63-74; Alon Confino, *Collective Memory and Cultural History: Problems of Method*, *American Historical Review*, 102(1997), 5, pp. 1386-1403.

Seminar: Probleme organizatorice. Prezentarea bibliografiei de seminar și a obligațiilor studenților; împărțirea prezentărilor și referatelor.

Săptămîna 2:

Curs: Istorie orală și biografie: memoria și construirea identității; sinele ca autobiografie și raportarea la alteritate ca biografie.

Bibliografie:

Sandy Polishik, *Secret, Lies, and Misremembering*, în „The Oral History Review”, 32(2005), 2, p. 51-58.

Catherine Fosl, *When Subjects Talk Back*, în „The Oral History Review”, 32(2005), 2, p. 59-70.

Deborah A. Gershenowitz, *Negotiating Voices: Biography and Curious Triangle Between Subject, Author, and Editor*, în „The Oral History Review”, 32(2005), 2, p. 71-76.

Seminar: Biografia eroilor comuniști: Lazăr de la Rusca. Bibliografie: „Scânteia”, iunie 1949; Dan Deșliu, *Lazăr de la Rusca*, București, 1949.

Săptămîna 3 și 4:

Curs: Mitologizarea biografiei și hagiografie: elemente subiective în descrierea biografică; structuri narative și modele culturale și ideologice de reprezentare eroică; sfântul, cavalerul, eroul civilizator, mitul salvatorului, eroul național, eroul popular, comunistul, eroul muncii socialiste, mama eroină.

Bibliografie:

Jean Penef, *Myths in Life Stories*, în *The Myths We Live By*, edited by Raphael Samuel and Paul Thompson, London, New York, 1993, p. 36-48.

Luisa Passerini, *Mythography in Oral History*, în *The Myths We Live By*, edited by Raphael Samuel and Paul Thompson, London, New York, 1993, p. 49-60.

Rosanna Basso, *Myths in Contemporary Oral Transmission*, în *The Myths We Live By*, edited by Raphael Samuel and Paul Thompson, London, New York, 1993, p. 61-69.

Seminar: Celebrarea sau biografia memorabilă: Lazăr de la Rusca. Bibliografie: Petre Dimitriu, „Scânteia”, iunie 1949; „Luptătorul bănățean”, iunie 1949.

Săptămîna 5

Curs: Autobiografie și memorie: subiectivitate și momente limită în istorisirea vieții; strategii de evaziune și direcționare a discursului autobiografic; context și circumstanțe de elaborare a povestirii autobiografice; structuri narative utilizate în relatarea autobiografică orală.

Bibliografie:

Philippe Lejeune, *Pactul autobiografic*, București, 2000, p. 11-46.

Adriana Cavarero, *Relating narratives: storytelling and selfhood*, London, 2000, p. 109-118.

Paul-John Eakin, *How our lives become stories: making selves*, Ithaca, 1999, p. 1-42.

Seminar: Biografie și memorie: Petru Cernescu. Bibliografie: Interviu cu Petru Cernescu, Arhiva Institutului de Istorie Orală. Gil Eyal, *Identity and Trauma*, în „Memory and History”, 16(2004), 1.

Săptămîna 6

Curs: Definirea identității și discursul autobiografic: cultura narativă a memoriei; memorie eutobiografică; tulburări narative și tulburări de identitate; narațiunea ca patologie; etica discursului autobiografic.

Bibliografie:

Adriana Cavarero, *Relating narratives: storytelling and selfhood*, London, 2000, p. 7-48.
Paul-John Eakin, *How our lives become stories: making selves*, Ithaca, 1999, p. 99-141.
Doru Radosav, *Biografie și istorie (sec. XX). Moș Ivănescu din Rusca*, AIO. Anuarul Institutului de Istorie Orală, I(1998), pp. 37-71.
Seminar: Biografie și memorie: Maria Cernescu. Bibliografie: Interviu cu Cernescu Cernescu, Arhiva Institutului de Istorie Orală.

Săptămîna 7

Curs: Poveștile de viață: contextul teoretic: funcțiile clasice ale povestirilor vieții (exploratoare, analitică, expresivă); istorie reală, istorie trăită, istorie povestită; psihobiografie, etnobiografie; povestiri încrucișate și povestiri cumulate; concepția maximalistă – Ferrarotti; povestea vieții ca narațiune.

Bibliografie:

Robert Atkinson, *The life story interview*, Thousand Oaks, 1998, p. 1-21.
Daniel Berteaux, *Le recit de vie*, 2e edition, Paris, 2005, p. 36-48.
Dan Lungu, *Poveștile vieții: teorie și documente*, Iași, 2003, p. 22-82, 98-108.
Seminar: Biografia ca istorie: Lazăr Cernescu în memoria comunității. Bibliografie: Daniela Ghica, *la rădăcinile unei Miorițe târzii*, în „Ariergarda”, 2000, 2, p. 103-109; Ion Gheorgheosu, *Nu tulburați liniștea codrilor mei*, Caransebeș, 2006, p. 186-254.

Săptămîna 8

Curs: Organizarea interviului despre povestea vieții: programarea interviului, conturarea potențialelor beneficii; întocmirea ghidului de interviu: nașterea și originea familiei, orizont ultural și tradiții, factorii sociali, educație, dragoste și muncă, evenimente istorice, pensionare, viață spirituală, momentele fundamentale ale vieții, raportarea la viitor, întrebări care pregătesc finalul interviului.

Bibliografie:

Robert Atkinson, *The life story interview*, Thousand Oaks, 1998, p. 22-53.
Dan Lungu, *Poveștile vieții: teorie și documente*, Iași, 2003, p. 83-97.
Daniel Berteaux, *Le recit de vie*, 2e edition, Paris, 2005, p. 17-35, 54-67.
Seminar: Biografia ca și contra-memorie: Richard S. Esbenshade, *Remembering to Forget: Memory, History, National Identity in Postwar East-Central Europe*, Representations, 49(1995), pp. 72-92. Marin Preda sau Romulus Zaharia. Bibliografie: Marin Preda, *Cel mai iubit dintre pământeni*, I-III, București, 1980; Romulus Zaharia, *Ademenirea*, București, 1985.

Săptămîna 9

Curs: Transcrierea interviului: întocmirea fișei de casetă, stabilirea cuvintelor-cheie care să permită regăsirea ulterioară a informației istorice; acuratețea transcrierii; elementele tehnice ale transcrierii.

Bibliografie:

Robert Atkinson, *The life story interview*, Thousand Oaks, 1998, p. 54-56.
Daniel Berteaux, *Le recit de vie*, 2e edition, Paris, 2005, p. 107-118.
Seminar: Biografia ca istorie: Rezistența aticomunista din munți. Bibliografie: Aurora Liiceanu, *Rănilor memoriei: Nucșoara și rezistența din munți*, Iași, 2003.

Săptămîna 10 și 11

Curs: Interpretarea interviului: validarea narațiunii; determinarea semnificației narative; structura diacronică și evenimente biografice; diacronie, cronologie și schimbări sociale; analiza comprehensivă; analiza comparativă.

Bibliografie:

Robert Atkinson, *The life story interview*, Thousand Oaks, 1998, p. 57-73.

Daniel Berteaux, *Le recit de vie*, 2e edition, Paris, 2005, p. 68-106.

Dan Lungu, *Poveștile vieții: teorie și documente*, Iași, 2003, p. 9-21.

Seminar: Memoria deportării (I). Bibliografie: Doru Radosav, *Dombas – o istorie deportată*, Revensburg, 1996.

Memoria deportării (II). Bibliografie: Smaranda Vultur, *Istorie trăită – istorie povestită*, Timișoara, 1997.

Săptămîna 12

Curs: Biografie, autobiografie și gender: particularități masculine și feminine în poveștile de viață; diferențe culturale și complementarități istorice.

Bibliografie: Margaret B. Wilkerson, *Excavating our History: The Importance of Biographies of Women of Color*, Black American Literature Forum, Vol. 24, No. 1 (Spring, 1990), pp. 73-84.

Barbara Laslett, *Personal Narratives as Sociology*, Contemporary Sociology, 28 (1999), 4, pp. 391-401.

Popular memory: theory, politics, method, în The oral history reader, edited by Robert Perks and Alistair Thomson, London and New York, 1998, pp. 75-86.

Seminar: Biografie și identitate culturală și regională. Bibliografie: Smaranda Vultur, *Germanii din Banat și povestirile lor*, București, 2000; Eadem, *Memoria salvată: evreii în Banat, ieri și azi*, Iași, 2002.

Săptămîna 13

Curs: Biografie, autobiografie și ego-istorie: istoricul ca martor ocular; istoria ca justificare biografică; definirea unui domeniu, ego-istoria.

Bibliografie:

Jeremy D. Popkin, *Historians on the Autobiographical Frontier*, American Historical Review, 104(1999), 3, pp. 725-748.

Patrick H. Hutton, *The Art of Memory Reconciled: From Rhetoric to Psychoanalysis*, Journal of the History of Ideas, 48(1987), 3, pp. 371-392.

Pierre Nora, *Between Memory and History: Les Lieux de Memoire, Representations*, 26(1989), pp. 7-24.

Seminar: Delațiune și discurs autobiografic: Cazul Sorin Antohi. Bibliografie: Ionuț Costea, *Delațiune și discurs autobiografic. Ieșirea din duplicitate? Cazul Sorin Antohi*, în vol. *Trecutul apropiat și istorie orală*, editat de Doru Radosav, sub tipar.

Săptămîna 14

Observații finale și evaluare: Istorie orală, microistorie, biografie: de la povestea eroilor la povestirile celor mici.

Bibliografie: Daniel Bertaux, Martin Kohli, *The Life Story Approach: A Continental View*, în „American Review of Sociology”, 10(1984), p. 215-237; Jill Lepore, *Historians Who Love Too Much: Reflection on Microhistory and Biography*, în „The Journal of American History”, 88(2001), p. 129-144; Kerwin Lee Klein, *On the Emergence of Memory in Historical Discourse*, în „Representations”, 69(2000), p. 127-150.

VII. Modul de evaluare:

Fiecare student are de redactat câte un referat pe o temă la alegere din tematica susținută la curs și câte o recenzie asupra unei cărți oferite în bibliografia facultativă. Referatul înseamnă 20% din nota finală; recenzia reprezintă 10% din cuantumul notei finale. Alte 40 de procente revin în urma activității de la seminar. Restul de 30% al notei se obține ca urmare a susținerii examenului care se desfășoară în sesiunea de iarnă. Evaluarea în cadrul examenului se concentrează testarea capacității de analiză și interpretare a unor fragmente de izvoare istorice specifice iografiei, autobiografiei, poveștilor de viață.

VIII. Detalii organizatorice, gestionarea situațiilor excepționale:

Prezența este obligatorie la seminar în proporție de 80% (se admit 3 absențe). Studentul se poate prezenta la examen doar dacă a predat referatul și recenzia. Frauda la examen se pedepsește conform regulamentelor Universității. Plagiatul atrage după sine acordarea direct a notei 4(patru). Contestațiile pot fi depuse în termen de 48 de ore de la comunicarea rezultatelor și sunt rezolvate de către o comisie desemnată de șeful de Catedră în termenele legale.

IX. Bibliografia opțională:

1. *Antropology and Autobiography*, edited by Judith Okely and Helen Callaway, London, 1995.
2. *Auto/ethnography: rewriting the self and the social*, edited by Deborah E. Reed-Danahay, Oxford, 1997.
3. *The Myths We Live By*, edited by Raphael Samuel and Paul Thompson, London, New York, 1993.
4. Linda R. Anderson, *Autobiography*, London, 2001.
5. Paula R. Backscheider, *Reflections on Biography*, Oxford, 1999.
6. Adriana Cavarero, *Relating narratives: storytelling and selfhood*, London, 2000.
7. Paul-John Eakin, *How our lives become stories: making selves*, Ithaca, 1999.
8. Mark Freeman, *Rewriting the Self. History, memory, narrative*, London, New York, 1993.
9. Saul Friedlander, *History and Psychoanalysis*, New York, London, 1978.
10. Donald A. Ritchie, *Doing Oral History*, New York, 1997.

Universitatea Babeș–Bolyai, Cluj–Napoca
Facultatea de Istorie și Filosofie
Anul universitar 2008-2009
Semestrul IV
Masterat : *Istorie, memorie, oralitate în secolul XX*

I. Informații generale

Titlul disciplinei: Biografie și istorie orală
Codul: HSR5109
Numărul de credite: 7
Locul de desfășurare: Institutul de Istorie Orală
Programarea în orar a activităților:

II. Informații despre titularul de curs și seminar

Nume, titlul științific: Lector dr. Ionuț Costea
Informații de contact (adresă e-mail, eventual nr. de telefon): costea78@yahoo.co.uk
Ore de audiență: marti, 12,00-13,00 ; joi, 16,00-17,00

III. Descrierea disciplinei:

Elaborarea biografiilor s-a conturat de-a lungul timpului într-un gen literar de frontieră între istorie și literatură. Abordarea biografiei *ca exempla*, a descrierii vieților oamenilor celebri din antichitate și până în zilele noastre a găsit un ecou și la începuturile organizării istoriei orale ca domeniu de investigare academică. Arondate unei metodologii specifică istoriei orale, interviul sau povestea vieții, biografia oamenilor politici sau a personalităților culturale au deschis calea în ambianța « turnurii lingvistice » și microistoriei reconstituirii vieții oamenilor comuni, a « istoriei prin cei mulți ». Un interes masiv s-a conturat mai ales în jurul indivizilor care au traversat experiențe limită, pentru reconstituirea unor fenomene și procese istorice de pe poziții alternative și complementare, pe de o parte, sau aducerea la lumină a zonelor oculte și întunecate. Este o recuperare a suferinței, a celor învinși, a biografiei victimelor, dar și o apropiere a « vieții reale » prin reprezentările personale asupra evenimentului și a cotidianului, o arheologie socială care radiografiază la nivelul microistoriei « lumea prin care am trecut ».

Cuvinte cheie: biografie, autobiografie, povestea vieții, memorie, istorie orală, interviu, formalism, postmodernism, egoistorie, hagiografie, eroizare.

- Obiective: prezentarea modului de construire a biografiei ca gen; înțelegerea relației dintre biografie, autobiografie și povestea vieții; dobândirea abilităților de utilizare a metodologiei istoriei orale în interpretarea și analiza documentelor specifice genului povestea vieții; pregătirea, organizarea și realizarea interviului privind povestea vieții; întocmirea fișei de casetă; transcrierea și interpretarea interviului de istorie orală; dezvoltarea abilităților de a comenta și analiza diverse tipuri de oralitate (depoziția, memoria colectivă, tradiția, mărturia directă-

indirectă); observarea strategiilor de construcție-instrumentare a memoriei ca discurs public-istorie (tradiția populară, propagandă: film, expoziție); evidențierea particularităților istoriei orale raportate la istoriografia contemporană a mișcării de rezistență anticomunistă; observarea și analiza în binomul istorie publică-istorie privată a diverselor tipuri de discursuri (condamnare, eroic, împăcare cu destinul, vindicativ, *magistra vitae*); delimitarea structurilor și a temelor narațiunii-povestirii în cazul fenomenului rezistenței în funcție de tipul oralității analizate; însușirea cunoștințelor necesare proiectării și elaborării unei cercetări de istorie orală dedicate grupurilor de rezistență anticomunistă din România; elaborarea unor lucrări de istorie orală de nivel academic.

IV. Bibliografia obligatorie:

1. Robert Atkinson, *The life story interview*, Thousand Oaks, 1998.
2. Daniel Bertheaux, *Le recit de vie*, 2e edition, Paris, 2005.
3. Ruxandra Ivănescu, *Memorie și realitate trăită în povestea tradițională*, Cluj-Napoca, 2003.
4. Philippe Lejeune, *Pactul autobiografic*, București, 2000.
5. Dan Lungu, *Poveștile vieții: teorie și documente*, Iași, 2003.
6. *Mapping Lives. The Uses of Biography*, edited by Peter France, William St. Clair, Oxford University Press, 2002.
7. Doru Radosav, *Biografie și istorie (sec. XX). Moș Ivănescu din Rusca*, AIO. Anuarul Institutului de Istorie Orală, I(1998), pp. 37-71.
8. Paul Riceour, *Memoria, istoria, uitarea*, Timișoara, 2001.
9. *The Oral History Reader*, edited by Robert Perks and Alistair Thomson, London, New York, 1998.
10. Smaranda Vultur, *Istorie trăită – istorie povestită*, Timișoara, 1997.

V. Materiale folosite în cadrul procesului educațional specific disciplinei:

PC, videoproiector, casete audio, casete video.

VI. Planificarea /Calendarul întâlnirilor și a verificărilor/examinărilor intermediare:

Săptămîna 1:

Curs: Introducere. Istorie recentă, istorie orală, memorie, biografie: definiții terminologice și aspecte metodologice. Cum evaluează cercetătorul istoriei biografia, autobiografia și poveștile de viață ca surse singulare, alternative sau complementare în construirea discursului istoriografic?

Bibliografie: Jane Sherron De Hart, *Oral Sources and Contemporary History: Dispelling Old Assumptions*, *The Journal of American History*, 50(1993), 2, pp. 582-595.

Alessandro Portelli, *What makes oral history different*, în *The oral history reader*, edited by Robert Perks and Alistair Thomson, London and New York, 1998, pp. 63-74; Alon Confino, *Collective Memory and Cultural History: Problems of Method*, *American Historical Review*, 102(1997), 5, pp. 1386-1403.

Seminar: Probleme organizatorice. Prezentarea bibliografiei de seminar și a obligațiilor studenților; împărțirea prezentărilor și referatelor.

Săptămîna 2:

Curs: Istorie orală și biografie: memoria și construirea identității; sinele ca autobiografie și raportarea la alteritate ca biografie.

Bibliografie:

Sandy Polishik, *Secret, Lies, and Misremembering*, în „The Oral History Review”, 32(2005), 2, p. 51-58.

Catherine Fosl, *When Subjects Talk Back*, în „The Oral History Review”, 32(2005), 2, p. 59-70.

Deborah A. Gershenowitz, *Negotiating Voices: Biography and Curious Triangle Between Subject, Author, and Editor*, în „The Oral History Review”, 32(2005), 2, p. 71-76.

Seminar: Biografia eroilor comuniști: Lazăr de la Rusca. Bibliografie: „Scânteia”, iunie 1949; Dan Deșliu, *Lazăr de la Rusca*, București, 1949.

Săptămîna 3 și 4:

Curs: Mitologizarea biografiei și hagiografie: elemente subiective în descrierea biografică; structuri narative și modele culturale și ideologice de reprezentare eroică; sfântul, cavalerul, eroul civilizator, mitul salvatorului, eroul național, eroul popular, comunistul, eroul muncii socialiste, mama eroină.

Bibliografie:

Jean Penef, *Myths in Life Stories*, în *The Myths We Live By*, edited by Raphael Samuel and Paul Thompson, London, New York, 1993, p. 36-48.

Luisa Passerini, *Mythography in Oral History*, în *The Myths We Live By*, edited by Raphael Samuel and Paul Thompson, London, New York, 1993, p. 49-60.

Rosanna Basso, *Myths in Contemporary Oral Transmission*, în *The Myths We Live By*, edited by Raphael Samuel and Paul Thompson, London, New York, 1993, p. 61-69.

Seminar: Celebrarea sau biografia memorabilă: Lazăr de la Rusca. Bibliografie: Petre Dimitriu, „Scânteia”, iunie 1949; „Luptătorul bănățean”, iunie 1949.

Săptămîna 5

Curs: Autobiografie și memorie: subiectivitate și momente limită în istorisirea vieții; strategii de evaziune și direcționare a discursului autobiografic; context și circumstanțe de elaborare a povestirii autobiografice; structuri narative utilizate în relatarea autobiografică orală.

Bibliografie:

Philippe Lejeune, *Pactul autobiografic*, București, 2000, p. 11-46.

Adriana Cavarero, *Relating narratives: storytelling and selfhood*, London, 2000, p. 109-118.

Paul-John Eakin, *How our lives become stories: making selves*, Ithaca, 1999, p. 1-42.

Seminar: Biografie și memorie: Petru Cernescu. Bibliografie: Interviu cu Petru Cernescu, Arhiva Institutului de Istorie Orală. Gil Eyal, *Identity and Trauma*, în „Memory and History”, 16(2004), 1.

Săptămîna 6

Curs: Definirea identității și discursul autobiografic: cultura narativă a memoriei; memorie eutobiografică; tulburări narative și tulburări de identitate; narațiunea ca patologie; etica discursului autobiografic.

Bibliografie:

Adriana Cavarero, *Relating narratives: storytelling and selfhood*, London, 2000, p. 7-48.
Paul-John Eakin, *How our lives become stories: making selves*, Ithaca, 1999, p. 99-141.
Doru Radosav, *Biografie și istorie (sec. XX). Moș Ivănescu din Rusca*, AIO. Anuarul Institutului de Istorie Orală, I(1998), pp. 37-71.
Seminar: Biografie și memorie: Maria Cernescu. Bibliografie: Interviu cu Cernescu Cernescu, Arhiva Institutului de Istorie Orală.

Săptămîna 7

Curs: Poveștile de viață: contextul teoretic: funcțiile clasice ale povestirilor vieții (exploratoare, analitică, expresivă); istorie reală, istorie trăită, istorie povestită; psihobiografie, etnobiografie; povestiri încrucișate și povestiri cumulate; concepția maximalistă – Ferrarotti; povestea vieții ca narațiune.

Bibliografie:

Robert Atkinson, *The life story interview*, Thousand Oaks, 1998, p. 1-21.
Daniel Berteaux, *Le recit de vie*, 2e edition, Paris, 2005, p. 36-48.
Dan Lungu, *Poveștile vieții: teorie și documente*, Iași, 2003, p. 22-82, 98-108.
Seminar: Biografia ca istorie: Lazăr Cernescu în memoria comunității. Bibliografie: Daniela Ghica, *la rădăcinile unei Miorițe târzii*, în „Ariergarda”, 2000, 2, p. 103-109; Ion Gheorgheosu, *Nu tulburați liniștea codrilor mei*, Caransebeș, 2006, p. 186-254.

Săptămîna 8

Curs: Organizarea interviului despre povestea vieții: programarea interviului, conturarea potențialelor beneficii; întocmirea ghidului de interviu: nașterea și originea familiei, orizont ultural și tradiții, factorii sociali, educație, dragoste și muncă, evenimente istorice, pensionare, viață spirituală, momentele fundamentale ale vieții, raportarea la viitor, întrebări care pregătesc finalul interviului.

Bibliografie:

Robert Atkinson, *The life story interview*, Thousand Oaks, 1998, p. 22-53.
Dan Lungu, *Poveștile vieții: teorie și documente*, Iași, 2003, p. 83-97.
Daniel Berteaux, *Le recit de vie*, 2e edition, Paris, 2005, p. 17-35, 54-67.
Seminar: Biografia ca și contra-memorie: Richard S. Esbenshade, *Remembering to Forget: Memory, History, National Identity in Postwar East-Central Europe*, Representations, 49(1995), pp. 72-92. Marin Preda sau Romulus Zaharia. Bibliografie: Marin Preda, *Cel mai iubit dintre pământeni*, I-III, București, 1980; Romulus Zaharia, *Ademenirea*, București, 1985.

Săptămîna 9

Curs: Transcrierea interviului: întocmirea fișei de casetă, stabilirea cuvintelor-cheie care să permită regăsirea ulterioară a informației istorice; acuratețea transcrierii; elementele tehnice ale transcrierii.

Bibliografie:

Robert Atkinson, *The life story interview*, Thousand Oaks, 1998, p. 54-56.
Daniel Berteaux, *Le recit de vie*, 2e edition, Paris, 2005, p. 107-118.
Seminar: Biografia ca istorie: Rezistența aticomunista din munți. Bibliografie: Aurora Liiceanu, *Rănilor memoriei: Nucșoara și rezistența din munți*, Iași, 2003.

Săptămîna 10 și 11

Curs: Interpretarea interviului: validarea narațiunii; determinarea semnificației narative; structura diacronică și evenimente biografice; diacronie, cronologie și schimbări sociale; analiza comprehensivă; analiza comparativă.

Bibliografie:

Robert Atkinson, *The life story interview*, Thousand Oaks, 1998, p. 57-73.

Daniel Berteaux, *Le recit de vie*, 2e edition, Paris, 2005, p. 68-106.

Dan Lungu, *Poveștile vieții: teorie și documente*, Iași, 2003, p. 9-21.

Seminar: Memoria deportării (I). Bibliografie: Doru Radosav, *Dombas – o istorie deportată*, Revensburg, 1996.

Memoria deportării (II). Bibliografie: Smaranda Vultur, *Istorie trăită – istorie povestită*, Timișoara, 1997.

Săptămîna 12

Curs: Biografie, autobiografie și gender: particularități masculine și feminine în poveștile de viață; diferențe culturale și complementarități istorice.

Bibliografie: Margaret B. Wilkerson, *Excavating our History: The Importance of Biographies of Women of Color*, Black American Literature Forum, Vol. 24, No. 1 (Spring, 1990), pp. 73-84.

Barbara Laslett, *Personal Narratives as Sociology*, Contemporary Sociology, 28 (1999), 4, pp. 391-401.

Popular memory: theory, politics, method, în The oral history reader, edited by Robert Perks and Alistair Thomson, London and New York, 1998, pp. 75-86.

Seminar: Biografie și identitate culturală și regională. Bibliografie: Smaranda Vultur, *Germanii din Banat și povestirile lor*, București, 2000; Eadem, *Memoria salvata: evreii în Banat, ieri și azi*, Iași, 2002.

Săptămîna 13

Curs: Biografie, autobiografie și ego-istorie: istoricul ca martor ocular; istoria ca justificare biografică; definirea unui domeniu, ego-istoria.

Bibliografie:

Jeremy D. Popkin, *Historians on the Autobiographical Frontier*, American Historical Review, 104(1999), 3, pp. 725-748.

Patrick H. Hutton, *The Art of Memory Reconceived: From Rhetoric to Psychoanalysis*, Journal of the History of Ideas, 48(1987), 3, pp. 371-392.

Pierre Nora, *Between Memory and History: Les Lieux de Memoire, Representations*, 26(1989), pp. 7-24.

Seminar: Delațiune și discurs autobiografic: Cazul Sorin Antohi. Bibliografie: Ionuț Costea, *Delațiune și discurs autobiografic. Ieșirea din duplicitate? Cazul Sorin Antohi*, în vol. *Trecutul apropiat și istorie orală*, editat de Doru Radosav, sub tipar.

Săptămîna 14

Observații finale și evaluare: Istorie orală, microistorie, biografie: de la povestea eroilor la povestirile celor mici.

Bibliografie: Daniel Bertaux, Martin Kohli, *The Life Story Approach: A Continental View*, în „American Review of Sociology”, 10(1984), p. 215-237; Jill Lepore, *Historians Who Love Too Much: Reflection on Microhistory and Biography*, în „The Journal of American History”, 88(2001), p. 129-144; Kerwin Lee Klein, *On the Emergence of Memory in Historical Discourse*, în „Representations”, 69(2000), p. 127-150.

VII. Modul de evaluare:

Fiecare student are de redactat câte un referat pe o temă la alegere din tematica susținută la curs și câte o recenzie asupra unei cărți oferite în bibliografia facultativă. Referatul înseamnă 20% din nota finală; recenzia reprezintă 10% din cuantumul notei finale. Alte 40 de procente revin în urma activității de la seminar. Restul de 30% al notei se obține ca urmare a susținerii examenului care se desfășoară în sesiunea de iarnă. Evaluarea în cadrul examenului se concentrează testarea capacității de analiză și interpretare a unor fragmente de izvoare istorice specifice iografiei, autobiografiei, poveștilor de viață.

VIII. Detalii organizatorice, gestionarea situațiilor excepționale:

Prezența este obligatorie la seminar în proporție de 80% (se admit 3 absențe). Studentul se poate prezenta la examen doar dacă a predat referatul și recenzia. Frauda la examen se pedepsește conform regulamentelor Universității. Plagiatul atrage după sine acordarea direct a notei 4(patru). Contestațiile pot fi depuse în termen de 48 de ore de la comunicarea rezultatelor și sunt rezolvate de către o comisie desemnată de șeful de Catedră în termenele legale.

IX. Bibliografia opțională:

1. *Antropology and Autobiography*, edited by Judith Okely and Helen Callaway, London, 1995.
2. *Auto/ethnography: rewriting the self and the social*, edited by Deborah E. Reed-Danahay, Oxford, 1997.
3. *The Myths We Live By*, edited by Raphael Samuel and Paul Thompson, London, New York, 1993.
4. Linda R. Anderson, *Autobiography*, London, 2001.
5. Paula R. Backscheider, *Reflections on Biography*, Oxford, 1999.
6. Adriana Cavarero, *Relating narratives: storytelling and selfhood*, London, 2000.
7. Paul-John Eakin, *How our lives become stories: making selves*, Ithaca, 1999.
8. Mark Freeman, *Rewriting the Self. History, memory, narrative*, London, New York, 1993.
9. Saul Friedlander, *History and Psychoanalysis*, New York, London, 1978.
10. Donald A. Ritchie, *Doing Oral History*, New York, 1997.

Universitatea Babeș–Bolyai, Cluj–Napoca
Facultatea de Istorie și Filosofie
Anul universitar 2008-2009
Semestrul IV
Masterat : *Istorie, memorie, oralitate în secolul XX*

I. Informații generale

Titlul disciplinei: Biografie și istorie orală
Codul: HSR5109
Numărul de credite: 7
Locul de desfășurare: Institutul de Istorie Orală
Programarea în orar a activităților:

II. Informații despre titularul de curs și seminar

Nume, titlul științific: Lector dr. Ionuț Costea
Informații de contact (adresă e-mail, eventual nr. de telefon): costea78@yahoo.co.uk
Ore de audiență: marti, 12,00-13,00 ; joi, 16,00-17,00

III. Descrierea disciplinei:

Elaborarea biografiilor s-a conturat de-a lungul timpului într-un gen literar de frontieră între istorie și literatură. Abordarea biografiei *ca exempla*, a descrierii vieților oamenilor celebri din antichitate și până în zilele noastre a găsit un ecou și la începuturile organizării istoriei orale ca domeniu de investigare academică. Arondate unei metodologii specifică istoriei orale, interviul sau povestea vieții, biografia oamenilor politici sau a personalităților culturale au deschis calea în ambianța « turnurii lingvistice » și microistoriei reconstituirii vieții oamenilor comuni, a « istoriei prin cei mulți ». Un interes masiv s-a conturat mai ales în jurul indivizilor care au traversat experiențe limită, pentru reconstituirea unor fenomene și procese istorice de pe poziții alternative și complementare, pe de o parte, sau aducerea la lumină a zonelor oculte și întunecate. Este o recuperare a suferinței, a celor învinși, a biografiei victimelor, dar și o apropiere a « vieții reale » prin reprezentările personale asupra evenimentului și a cotidianului, o arheologie socială care radiografiază la nivelul microistoriei « lumea prin care am trecut ».

Cuvinte cheie: biografie, autobiografie, povestea vieții, memorie, istorie orală, interviu, formalism, postmodernism, egoistorie, hagiografie, eroizare.

- Obiective: prezentarea modului de construire a biografiei ca gen; înțelegerea relației dintre biografie, autobiografie și povestea vieții; dobândirea abilităților de utilizare a metodologiei istoriei orale în interpretarea și analiza documentelor specifice genului povestea vieții; pregătirea, organizarea și realizarea interviului privind povestea vieții; întocmirea fișei de casetă; transcrierea și interpretarea interviului de istorie orală; dezvoltarea abilităților de a comenta și analiza diverse tipuri de oralitate (depoziția, memoria colectivă, tradiția, mărturia directă-

indirectă); observarea strategiilor de construcție-instrumentare a memoriei ca discurs public-istorie (tradiția populară, propagandă: film, expoziție); evidențierea particularităților istoriei orale raportate la istoriografia contemporană a mișcării de rezistență anticomunistă; observarea și analiza în binomul istorie publică-istorie privată a diverselor tipuri de discursuri (condamnare, eroic, împăcare cu destinul, vindicativ, *magistra vitae*); delimitarea structurilor și a temelor narațiunii-povestirii în cazul fenomenului rezistenței în funcție de tipul oralității analizate; însușirea cunoștințelor necesare proiectării și elaborării unei cercetări de istorie orală dedicate grupurilor de rezistență anticomunistă din România; elaborarea unor lucrări de istorie orală de nivel academic.

IV. Bibliografia obligatorie:

1. Robert Atkinson, *The life story interview*, Thousand Oaks, 1998.
2. Daniel Bertheaux, *Le recit de vie*, 2e edition, Paris, 2005.
3. Ruxandra Ivănescu, *Memorie și realitate trăită în povestea tradițională*, Cluj-Napoca, 2003.
4. Philippe Lejeune, *Pactul autobiografic*, București, 2000.
5. Dan Lungu, *Poveștile vieții: teorie și documente*, Iași, 2003.
6. *Mapping Lives. The Uses of Biography*, edited by Peter France, William St. Clair, Oxford University Press, 2002.
7. Doru Radosav, *Biografie și istorie (sec. XX). Moș Ivănescu din Rusca*, AIO. Anuarul Institutului de Istorie Orală, I(1998), pp. 37-71.
8. Paul Riceour, *Memoria, istoria, uitarea*, Timișoara, 2001.
9. *The Oral History Reader*, edited by Robert Perks and Alistair Thomson, London, New York, 1998.
10. Smaranda Vultur, *Istorie trăită – istorie povestită*, Timișoara, 1997.

V. Materiale folosite în cadrul procesului educațional specific disciplinei:

PC, videoproiector, casete audio, casete video.

VI. Planificarea /Calendarul întâlnirilor și a verificărilor/examinărilor intermediare:

Săptămîna 1:

Curs: Introducere. Istorie recentă, istorie orală, memorie, biografie: definiții terminologice și aspecte metodologice. Cum evaluează cercetătorul istoriei biografia, autobiografia și poveștile de viață ca surse singulare, alternative sau complementare în construirea discursului istoriografic?

Bibliografie: Jane Sherron De Hart, *Oral Sources and Contemporary History: Dispelling Old Assumptions*, *The Journal of American History*, 50(1993), 2, pp. 582-595.

Alessandro Portelli, *What makes oral history different*, în *The oral history reader*, edited by Robert Perks and Alistair Thomson, London and New York, 1998, pp. 63-74; Alon Confino, *Collective Memory and Cultural History: Problems of Method*, *American Historical Review*, 102(1997), 5, pp. 1386-1403.

Seminar: Probleme organizatorice. Prezentarea bibliografiei de seminar și a obligațiilor studenților; împărțirea prezentărilor și referatelor.

Săptămîna 2:

Curs: Istorie orală și biografie: memoria și construirea identității; sinele ca autobiografie și raportarea la alteritate ca biografie.

Bibliografie:

Sandy Polishik, *Secret, Lies, and Misremembering*, în „The Oral History Review”, 32(2005), 2, p. 51-58.

Catherine Fosl, *When Subjects Talk Back*, în „The Oral History Review”, 32(2005), 2, p. 59-70.

Deborah A. Gershenowitz, *Negotiating Voices: Biography and Curious Triangle Between Subject, Author, and Editor*, în „The Oral History Review”, 32(2005), 2, p. 71-76.

Seminar: Biografia eroilor comuniști: Lazăr de la Rusca. Bibliografie: „Scânteia”, iunie 1949; Dan Deșliu, *Lazăr de la Rusca*, București, 1949.

Săptămîna 3 și 4:

Curs: Mitologizarea biografiei și hagiografie: elemente subiective în descrierea biografică; structuri narative și modele culturale și ideologice de reprezentare eroică; sfântul, cavalerul, eroul civilizator, mitul salvatorului, eroul național, eroul popular, comunistul, eroul muncii socialiste, mama eroină.

Bibliografie:

Jean Penef, *Myths in Life Stories*, în *The Myths We Live By*, edited by Raphael Samuel and Paul Thompson, London, New York, 1993, p. 36-48.

Luisa Passerini, *Mythography in Oral History*, în *The Myths We Live By*, edited by Raphael Samuel and Paul Thompson, London, New York, 1993, p. 49-60.

Rosanna Basso, *Myths in Contemporary Oral Transmission*, în *The Myths We Live By*, edited by Raphael Samuel and Paul Thompson, London, New York, 1993, p. 61-69.

Seminar: Celebrarea sau biografia memorabilă: Lazăr de la Rusca. Bibliografie: Petre Dimitriu, „Scânteia”, iunie 1949; „Luptătorul bănățean”, iunie 1949.

Săptămîna 5

Curs: Autobiografie și memorie: subiectivitate și momente limită în istorisirea vieții; strategii de evaziune și direcționare a discursului autobiografic; context și circumstanțe de elaborare a povestirii autobiografice; structuri narative utilizate în relatarea autobiografică orală.

Bibliografie:

Philippe Lejeune, *Pactul autobiografic*, București, 2000, p. 11-46.

Adriana Cavarero, *Relating narratives: storytelling and selfhood*, London, 2000, p. 109-118.

Paul-John Eakin, *How our lives become stories: making selves*, Ithaca, 1999, p. 1-42.

Seminar: Biografie și memorie: Petru Cernescu. Bibliografie: Interviu cu Petru Cernescu, Arhiva Institutului de Istorie Orală. Gil Eyal, *Identity and Trauma*, în „Memory and History”, 16(2004), 1.

Săptămîna 6

Curs: Definirea identității și discursul autobiografic: cultura narativă a memoriei; memorie eutobiografică; tulburări narative și tulburări de identitate; narațiunea ca patologie; etica discursului autobiografic.

Bibliografie:

Adriana Cavarero, *Relating narratives: storytelling and selfhood*, London, 2000, p. 7-48.
Paul-John Eakin, *How our lives become stories: making selves*, Ithaca, 1999, p. 99-141.
Doru Radosav, *Biografie și istorie (sec. XX). Moș Ivănescu din Rusca*, AIO. Anuarul Institutului de Istorie Orală, I(1998), pp. 37-71.
Seminar: Biografie și memorie: Maria Cernescu. Bibliografie: Interviu cu Cernescu Cernescu, Arhiva Institutului de Istorie Orală.

Săptămîna 7

Curs: Poveștile de viață: contextul teoretic: funcțiile clasice ale povestirilor vieții (exploratoare, analitică, expresivă); istorie reală, istorie trăită, istorie povestită; psihobiografie, etnobiografie; povestiri încrucișate și povestiri cumulate; concepția maximalistă – Ferrarotti; povestea vieții ca narațiune.

Bibliografie:

Robert Atkinson, *The life story interview*, Thousand Oaks, 1998, p. 1-21.
Daniel Berteaux, *Le recit de vie*, 2e edition, Paris, 2005, p. 36-48.
Dan Lungu, *Poveștile vieții: teorie și documente*, Iași, 2003, p. 22-82, 98-108.
Seminar: Biografia ca istorie: Lazăr Cernescu în memoria comunității. Bibliografie: Daniela Ghica, *la rădăcinile unei Miorițe târzii*, în „Ariergarda”, 2000, 2, p. 103-109; Ion Gheorgheosu, *Nu tulburați liniștea codrilor mei*, Caransebeș, 2006, p. 186-254.

Săptămîna 8

Curs: Organizarea interviului despre povestea vieții: programarea interviului, conturarea potențialelor beneficii; întocmirea ghidului de interviu: nașterea și originea familiei, orizont ultural și tradiții, factorii sociali, educație, dragoste și muncă, evenimente istorice, pensionare, viață spirituală, momentele fundamentale ale vieții, raportarea la viitor, întrebări care pregătesc finalul interviului.

Bibliografie:

Robert Atkinson, *The life story interview*, Thousand Oaks, 1998, p. 22-53.
Dan Lungu, *Poveștile vieții: teorie și documente*, Iași, 2003, p. 83-97.
Daniel Berteaux, *Le recit de vie*, 2e edition, Paris, 2005, p. 17-35, 54-67.
Seminar: Biografia ca și contra-memorie: Richard S. Esbenshade, *Remembering to Forget: Memory, History, National Identity in Postwar East-Central Europe*, Representations, 49(1995), pp. 72-92. Marin Preda sau Romulus Zaharia. Bibliografie: Marin Preda, *Cel mai iubit dintre pământeni*, I-III, București, 1980; Romulus Zaharia, *Ademenirea*, București, 1985.

Săptămîna 9

Curs: Transcrierea interviului: întocmirea fișei de casetă, stabilirea cuvintelor-cheie care să permită regăsirea ulterioară a informației istorice; acuratețea transcrierii; elementele tehnice ale transcrierii.

Bibliografie:

Robert Atkinson, *The life story interview*, Thousand Oaks, 1998, p. 54-56.
Daniel Berteaux, *Le recit de vie*, 2e edition, Paris, 2005, p. 107-118.
Seminar: Biografia ca istorie: Rezistența aticomunista din munți. Bibliografie: Aurora Liiceanu, *Rănilor memoriei: Nucșoara și rezistența din munți*, Iași, 2003.

Săptămîna 10 și 11

Curs: Interpretarea interviului: validarea narațiunii; determinarea semnificației narative; structura diacronică și evenimente biografice; diacronie, cronologie și schimbări sociale; analiza comprehensivă; analiza comparativă.

Bibliografie:

Robert Atkinson, *The life story interview*, Thousand Oaks, 1998, p. 57-73.

Daniel Berteaux, *Le recit de vie*, 2e edition, Paris, 2005, p. 68-106.

Dan Lungu, *Poveștile vieții: teorie și documente*, Iași, 2003, p. 9-21.

Seminar: Memoria deportării (I). Bibliografie: Doru Radosav, *Dombas – o istorie deportată*, Revensburg, 1996.

Memoria deportării (II). Bibliografie: Smaranda Vultur, *Istorie trăită – istorie povestită*, Timișoara, 1997.

Săptămîna 12

Curs: Biografie, autobiografie și gender: particularități masculine și feminine în poveștile de viață; diferențe culturale și complementarități istorice.

Bibliografie: Margaret B. Wilkerson, *Excavating our History: The Importance of Biographies of Women of Color*, Black American Literature Forum, Vol. 24, No. 1 (Spring, 1990), pp. 73-84.

Barbara Laslett, *Personal Narratives as Sociology*, Contemporary Sociology, 28 (1999), 4, pp. 391-401.

Popular memory: theory, politics, method, în The oral history reader, edited by Robert Perks and Alistair Thomson, London and New York, 1998, pp. 75-86.

Seminar: Biografie și identitate culturală și regională. Bibliografie: Smaranda Vultur, *Germanii din Banat și povestirile lor*, București, 2000; Eadem, *Memoria salvată: evreii în Banat, ieri și azi*, Iași, 2002.

Săptămîna 13

Curs: Biografie, autobiografie și ego-istorie: istoricul ca martor ocular; istoria ca justificare biografică; definirea unui domeniu, ego-istoria.

Bibliografie:

Jeremy D. Popkin, *Historians on the Autobiographical Frontier*, American Historical Review, 104(1999), 3, pp. 725-748.

Patrick H. Hutton, *The Art of Memory Reconceived: From Rhetoric to Psychoanalysis*, Journal of the History of Ideas, 48(1987), 3, pp. 371-392.

Pierre Nora, *Between Memory and History: Les Lieux de Memoire, Representations*, 26(1989), pp. 7-24.

Seminar: Delațiune și discurs autobiografic: Cazul Sorin Antohi. Bibliografie: Ionuț Costea, *Delațiune și discurs autobiografic. Ieșirea din duplicitate? Cazul Sorin Antohi*, în vol. *Trecutul apropiat și istorie orală*, editat de Doru Radosav, sub tipar.

Săptămîna 14

Observații finale și evaluare: Istorie orală, microistorie, biografie: de la povestea eroilor la povestirile celor mici.

Bibliografie: Daniel Bertaux, Martin Kohli, *The Life Story Approach: A Continental View*, în „American Review of Sociology”, 10(1984), p. 215-237; Jill Lepore, *Historians Who Love Too Much: Reflection on Microhistory and Biography*, în „The Journal of American History”, 88(2001), p. 129-144; Kerwin Lee Klein, *On the Emergence of Memory in Historical Discourse*, în „Representations”, 69(2000), p. 127-150.

VII. Modul de evaluare:

Fiecare student are de redactat câte un referat pe o temă la alegere din tematica susținută la curs și câte o recenzie asupra unei cărți oferite în bibliografia facultativă. Referatul înseamnă 20% din nota finală; recenzia reprezintă 10% din cuantumul notei finale. Alte 40 de procente revin în urma activității de la seminar. Restul de 30% al notei se obține ca urmare a susținerii examenului care se desfășoară în sesiunea de iarnă. Evaluarea în cadrul examenului se concentrează testarea capacității de analiză și interpretare a unor fragmente de izvoare istorice specifice iografiei, autobiografiei, poveștilor de viață.

VIII. Detalii organizatorice, gestionarea situațiilor excepționale:

Prezența este obligatorie la seminar în proporție de 80% (se admit 3 absențe).

Studentul se poate prezenta la examen doar dacă a predat referatul și recenzia.

Frauda la examen se pedepsește conform regulamentelor Universității.

Plagiatul atrage după sine acordarea direct a notei 4(patru).

Contestațiile pot fi depuse în termen de 48 de ore de la comunicarea rezultatelor și sunt rezolvate de către o comisie desemnată de șeful de Catedră în termenele legale.

IX. Bibliografia opțională:

1. *Antropology and Autobiography*, edited by Judith Okely and Helen Callaway, London, 1995.
2. *Auto/ethnography: rewriting the self and the social*, edited by Deborah E. Reed-Danahay, Oxford, 1997.
3. *The Myths We Live By*, edited by Raphael Samuel and Paul Thompson, London, New York, 1993.
4. Linda R. Anderson, *Autobiography*, London, 2001.
5. Paula R. Backscheider, *Reflections on Biography*, Oxford, 1999.
6. Adriana Cavarero, *Relating narratives: storytelling and selfhood*, London, 2000.
7. Paul-John Eakin, *How our lives become stories: making selves*, Ithaca, 1999.
8. Mark Freeman, *Rewriting the Self. History, memory, narrative*, London, New York, 1993.
9. Saul Friedlander, *History and Psychoanalysis*, New York, London, 1978.
10. Donald A. Ritchie, *Doing Oral History*, New York, 1997.

Universitatea Babeș–Bolyai, Cluj–Napoca
Facultatea de Istorie și Filosofie
Anul universitar 2008-2009
Semestrul IV
Masterat : *Istorie, memorie, oralitate în secolul XX*

I. Informații generale

Titlul disciplinei: Biografie și istorie orală
Codul: HSR5109
Numărul de credite: 7
Locul de desfășurare: Institutul de Istorie Orală
Programarea în orar a activităților:

II. Informații despre titularul de curs și seminar

Nume, titlul științific: Lector dr. Ionuț Costea
Informații de contact (adresă e-mail, eventual nr. de telefon): costea78@yahoo.co.uk
Ore de audiență: marti, 12,00-13,00 ; joi, 16,00-17,00

III. Descrierea disciplinei:

Elaborarea biografiilor s-a conturat de-a lungul timpului într-un gen literar de frontieră între istorie și literatură. Abordarea biografiei *ca exempla*, a descrierii vieților oamenilor celebri din antichitate și până în zilele noastre a găsit un ecou și la începuturile organizării istoriei orale ca domeniu de investigare academică. Arondate unei metodologii specifică istoriei orale, interviul sau povestea vieții, biografia oamenilor politici sau a personalităților culturale au deschis calea în ambianța « turnurii lingvistice » și microistoriei reconstituirii vieții oamenilor comuni, a « istoriei prin cei mulți ». Un interes masiv s-a conturat mai ales în jurul indivizilor care au traversat experiențe limită, pentru reconstituirea unor fenomene și procese istorice de pe poziții alternative și complementare, pe de o parte, sau aducerea la lumină a zonelor oculte și întunecate. Este o recuperare a suferinței, a celor învinși, a biografiei victimelor, dar și o apropiere a « vieții reale » prin reprezentările personale asupra evenimentului și a cotidianului, o arheologie socială care radiografiază la nivelul microistoriei « lumea prin care am trecut ».

Cuvinte cheie: biografie, autobiografie, povestea vieții, memorie, istorie orală, interviu, formalism, postmodernism, egoistorie, hagiografie, eroizare.

- Obiective: prezentarea modului de construire a biografiei ca gen; înțelegerea relației dintre biografie, autobiografie și povestea vieții; dobândirea abilităților de utilizare a metodologiei istoriei orale în interpretarea și analiza documentelor specifice genului povestea vieții; pregătirea, organizarea și realizarea interviului privind povestea vieții; întocmirea fișei de casetă; transcrierea și interpretarea interviului de istorie orală; dezvoltarea abilităților de a comenta și analiza diverse tipuri de oralitate (depoziția, memoria colectivă, tradiția, mărturia directă-

indirectă); observarea strategiilor de construcție-instrumentare a memoriei ca discurs public-istorie (tradiția populară, propagandă: film, expoziție); evidențierea particularităților istoriei orale raportate la istoriografia contemporană a mișcării de rezistență anticomunistă; observarea și analiza în binomul istorie publică-istorie privată a diverselor tipuri de discursuri (condamnare, eroic, împăcare cu destinul, vindicativ, *magistra vitae*); delimitarea structurilor și a temelor narațiunii-povestirii în cazul fenomenului rezistenței în funcție de tipul oralității analizate; însușirea cunoștințelor necesare proiectării și elaborării unei cercetări de istorie orală dedicate grupurilor de rezistență anticomunistă din România; elaborarea unor lucrări de istorie orală de nivel academic.

IV. Bibliografia obligatorie:

1. Robert Atkinson, *The life story interview*, Thousand Oaks, 1998.
2. Daniel Bertheaux, *Le recit de vie*, 2e edition, Paris, 2005.
3. Ruxandra Ivănescu, *Memorie și realitate trăită în povestea tradițională*, Cluj-Napoca, 2003.
4. Philippe Lejeune, *Pactul autobiografic*, București, 2000.
5. Dan Lungu, *Poveștile vieții: teorie și documente*, Iași, 2003.
6. *Mapping Lives. The Uses of Biography*, edited by Peter France, William St. Clair, Oxford University Press, 2002.
7. Doru Radosav, *Biografie și istorie (sec. XX). Moș Ivănescu din Rusca*, AIO. Anuarul Institutului de Istorie Orală, I(1998), pp. 37-71.
8. Paul Riceour, *Memoria, istoria, uitarea*, Timișoara, 2001.
9. *The Oral History Reader*, edited by Robert Perks and Alistair Thomson, London, New York, 1998.
10. Smaranda Vultur, *Istorie trăită – istorie povestită*, Timișoara, 1997.

V. Materiale folosite în cadrul procesului educațional specific disciplinei:

PC, videoproiector, casete audio, casete video.

VI. Planificarea /Calendarul întâlnirilor și a verificărilor/examinărilor intermediare:

Săptămîna 1:

Curs: Introducere. Istorie recentă, istorie orală, memorie, biografie: definiții terminologice și aspecte metodologice. Cum evaluează cercetătorul istoriei biografia, autobiografia și poveștile de viață ca surse singulare, alternative sau complementare în construirea discursului istoriografic?

Bibliografie: Jane Sherron De Hart, *Oral Sources and Contemporary History: Dispelling Old Assumptions*, *The Journal of American History*, 50(1993), 2, pp. 582-595.

Alessandro Portelli, *What makes oral history different*, în *The oral history reader*, edited by Robert Perks and Alistair Thomson, London and New York, 1998, pp. 63-74; Alon Confino, *Collective Memory and Cultural History: Problems of Method*, *American Historical Review*, 102(1997), 5, pp. 1386-1403.

Seminar: Probleme organizatorice. Prezentarea bibliografiei de seminar și a obligațiilor studenților; împărțirea prezentărilor și referatelor.

Săptămîna 2:

Curs: Istorie orală și biografie: memoria și construirea identității; sinele ca autobiografie și raportarea la alteritate ca biografie.

Bibliografie:

Sandy Polishik, *Secret, Lies, and Misremembering*, în „The Oral History Review”, 32(2005), 2, p. 51-58.

Catherine Fosl, *When Subjects Talk Back*, în „The Oral History Review”, 32(2005), 2, p. 59-70.

Deborah A. Gershenowitz, *Negotiating Voices: Biography and Curious Triangle Between Subject, Author, and Editor*, în „The Oral History Review”, 32(2005), 2, p. 71-76.

Seminar: Biografia eroilor comuniști: Lazăr de la Rusca. Bibliografie: „Scânteia”, iunie 1949; Dan Deșliu, *Lazăr de la Rusca*, București, 1949.

Săptămîna 3 și 4:

Curs: Mitologizarea biografiei și hagiografie: elemente subiective în descrierea biografică; structuri narative și modele culturale și ideologice de reprezentare eroică; sfântul, cavalerul, eroul civilizator, mitul salvatorului, eroul național, eroul popular, comunistul, eroul muncii socialiste, mama eroină.

Bibliografie:

Jean Penef, *Myths in Life Stories*, în *The Myths We Live By*, edited by Raphael Samuel and Paul Thompson, London, New York, 1993, p. 36-48.

Luisa Passerini, *Mythography in Oral History*, în *The Myths We Live By*, edited by Raphael Samuel and Paul Thompson, London, New York, 1993, p. 49-60.

Rosanna Basso, *Myths in Contemporary Oral Transmission*, în *The Myths We Live By*, edited by Raphael Samuel and Paul Thompson, London, New York, 1993, p. 61-69.

Seminar: Celebrarea sau biografia memorabilă: Lazăr de la Rusca. Bibliografie: Petre Dimitriu, „Scânteia”, iunie 1949; „Luptătorul bănățean”, iunie 1949.

Săptămîna 5

Curs: Autobiografie și memorie: subiectivitate și momente limită în istorisirea vieții; strategii de evaziune și direcționare a discursului autobiografic; context și circumstanțe de elaborare a povestirii autobiografice; structuri narative utilizate în relatarea autobiografică orală.

Bibliografie:

Philippe Lejeune, *Pactul autobiografic*, București, 2000, p. 11-46.

Adriana Cavarero, *Relating narratives: storytelling and selfhood*, London, 2000, p. 109-118.

Paul-John Eakin, *How our lives become stories: making selves*, Ithaca, 1999, p. 1-42.

Seminar: Biografie și memorie: Petru Cernescu. Bibliografie: Interviu cu Petru Cernescu, Arhiva Institutului de Istorie Orală. Gil Eyal, *Identity and Trauma*, în „Memory and History”, 16(2004), 1.

Săptămîna 6

Curs: Definirea identității și discursul autobiografic: cultura narativă a memoriei; memorie eutobiografică; tulburări narative și tulburări de identitate; narațiunea ca patologie; etica discursului autobiografic.

Bibliografie:

Adriana Cavarero, *Relating narratives: storytelling and selfhood*, London, 2000, p. 7-48.
Paul-John Eakin, *How our lives become stories: making selves*, Ithaca, 1999, p. 99-141.
Doru Radosav, *Biografie și istorie (sec. XX). Moș Ivănescu din Rusca*, AIO. Anuarul Institutului de Istorie Orală, I(1998), pp. 37-71.
Seminar: Biografie și memorie: Maria Cernescu. Bibliografie: Interviu cu Cernescu Cernescu, Arhiva Institutului de Istorie Orală.

Săptămîna 7

Curs: Poveștile de viață: contextul teoretic: funcțiile clasice ale povestirilor vieții (exploratoare, analitică, expresivă); istorie reală, istorie trăită, istorie povestită; psihobiografie, etnobiografie; povestiri încrucișate și povestiri cumulate; concepția maximalistă – Ferrarotti; povestea vieții ca narațiune.

Bibliografie:

Robert Atkinson, *The life story interview*, Thousand Oaks, 1998, p. 1-21.
Daniel Berteaux, *Le recit de vie*, 2e edition, Paris, 2005, p. 36-48.
Dan Lungu, *Poveștile vieții: teorie și documente*, Iași, 2003, p. 22-82, 98-108.
Seminar: Biografia ca istorie: Lazăr Cernescu în memoria comunității. Bibliografie: Daniela Ghica, *la rădăcinile unei Miorițe târzii*, în „Ariergarda”, 2000, 2, p. 103-109; Ion Gheorgheosu, *Nu tulburați liniștea codrilor mei*, Caransebeș, 2006, p. 186-254.

Săptămîna 8

Curs: Organizarea interviului despre povestea vieții: programarea interviului, conturarea potențialelor beneficii; întocmirea ghidului de interviu: nașterea și originea familiei, orizont ultural și tradiții, factorii sociali, educație, dragoste și muncă, evenimente istorice, pensionare, viață spirituală, momentele fundamentale ale vieții, raportarea la viitor, întrebări care pregătesc finalul interviului.

Bibliografie:

Robert Atkinson, *The life story interview*, Thousand Oaks, 1998, p. 22-53.
Dan Lungu, *Poveștile vieții: teorie și documente*, Iași, 2003, p. 83-97.
Daniel Berteaux, *Le recit de vie*, 2e edition, Paris, 2005, p. 17-35, 54-67.
Seminar: Biografia ca și contra-memorie: Richard S. Esbenshade, *Remembering to Forget: Memory, History, National Identity in Postwar East-Central Europe*, Representations, 49(1995), pp. 72-92. Marin Preda sau Romulus Zaharia. Bibliografie: Marin Preda, *Cel mai iubit dintre pământeni*, I-III, București, 1980; Romulus Zaharia, *Ademenirea*, București, 1985.

Săptămîna 9

Curs: Transcrierea interviului: întocmirea fișei de casetă, stabilirea cuvintelor-cheie care să permită regăsirea ulterioară a informației istorice; acuratețea transcrierii; elementele tehnice ale transcrierii.

Bibliografie:

Robert Atkinson, *The life story interview*, Thousand Oaks, 1998, p. 54-56.
Daniel Berteaux, *Le recit de vie*, 2e edition, Paris, 2005, p. 107-118.
Seminar: Biografia ca istorie: Rezistența aticomunista din munți. Bibliografie: Aurora Liiceanu, *Rănilor memoriei: Nucșoara și rezistența din munți*, Iași, 2003.

Săptămîna 10 și 11

Curs: Interpretarea interviului: validarea narațiunii; determinarea semnificației narative; structura diacronică și evenimente biografice; diacronie, cronologie și schimbări sociale; analiza comprehensivă; analiza comparativă.

Bibliografie:

Robert Atkinson, *The life story interview*, Thousand Oaks, 1998, p. 57-73.

Daniel Berteaux, *Le recit de vie*, 2e edition, Paris, 2005, p. 68-106.

Dan Lungu, *Poveștile vieții: teorie și documente*, Iași, 2003, p. 9-21.

Seminar: Memoria deportării (I). Bibliografie: Doru Radosav, *Dombas – o istorie deportată*, Revensburg, 1996.

Memoria deportării (II). Bibliografie: Smaranda Vultur, *Istorie trăită – istorie povestită*, Timișoara, 1997.

Săptămîna 12

Curs: Biografie, autobiografie și gender: particularități masculine și feminine în poveștile de viață; diferențe culturale și complementarități istorice.

Bibliografie: Margaret B. Wilkerson, *Excavating our History: The Importance of Biographies of Women of Color*, Black American Literature Forum, Vol. 24, No. 1 (Spring, 1990), pp. 73-84.

Barbara Laslett, *Personal Narratives as Sociology*, Contemporary Sociology, 28 (1999), 4, pp. 391-401.

Popular memory: theory, politics, method, în The oral history reader, edited by Robert Perks and Alistair Thomson, London and New York, 1998, pp. 75-86.

Seminar: Biografie și identitate culturală și regională. Bibliografie: Smaranda Vultur, *Germanii din Banat și povestirile lor*, București, 2000; Eadem, *Memoria salvata: evreii în Banat, ieri și azi*, Iași, 2002.

Săptămîna 13

Curs: Biografie, autobiografie și ego-istorie: istoricul ca martor ocular; istoria ca justificare biografică; definirea unui domeniu, ego-istoria.

Bibliografie:

Jeremy D. Popkin, *Historians on the Autobiographical Frontier*, American Historical Review, 104(1999), 3, pp. 725-748.

Patrick H. Hutton, *The Art of Memory Reconciled: From Rhetoric to Psychoanalysis*, Journal of the History of Ideas, 48(1987), 3, pp. 371-392.

Pierre Nora, *Between Memory and History: Les Lieux de Memoire, Representations*, 26(1989), pp. 7-24.

Seminar: Delațiune și discurs autobiografic: Cazul Sorin Antohi. Bibliografie: Ionuț Costea, *Delațiune și discurs autobiografic. Ieșirea din duplicitate? Cazul Sorin Antohi*, în vol. *Trecutul apropiat și istorie orală*, editat de Doru Radosav, sub tipar.

Săptămîna 14

Observații finale și evaluare: Istorie orală, microistorie, biografie: de la povestea eroilor la povestirile celor mici.

Bibliografie: Daniel Bertaux, Martin Kohli, *The Life Story Approach: A Continental View*, în „American Review of Sociology”, 10(1984), p. 215-237; Jill Lepore, *Historians Who Love Too Much: Reflection on Microhistory and Biography*, în „The Journal of American History”, 88(2001), p. 129-144; Kerwin Lee Klein, *On the Emergence of Memory in Historical Discourse*, în „Representations”, 69(2000), p. 127-150.

VII. Modul de evaluare:

Fiecare student are de redactat câte un referat pe o temă la alegere din tematica susținută la curs și câte o recenzie asupra unei cărți oferite în bibliografia facultativă. Referatul înseamnă 20% din nota finală; recenzia reprezintă 10% din cuantumul notei finale. Alte 40 de procente revin în urma activității de la seminar. Restul de 30% al notei se obține ca urmare a susținerii examenului care se desfășoară în sesiunea de iarnă. Evaluarea în cadrul examenului se concentrează testarea capacității de analiză și interpretare a unor fragmente de izvoare istorice specifice iografiei, autobiografiei, poveștilor de viață.

VIII. Detalii organizatorice, gestionarea situațiilor excepționale:

Prezența este obligatorie la seminar în proporție de 80% (se admit 3 absențe). Studentul se poate prezenta la examen doar dacă a predat referatul și recenzia. Frauda la examen se pedepsește conform regulamentelor Universității. Plagiatul atrage după sine acordarea direct a notei 4(patru). Contestațiile pot fi depuse în termen de 48 de ore de la comunicarea rezultatelor și sunt rezolvate de către o comisie desemnată de șeful de Catedră în termenele legale.

IX. Bibliografia opțională:

1. *Antropology and Autobiography*, edited by Judith Okely and Helen Callaway, London, 1995.
2. *Auto/ethnography: rewriting the self and the social*, edited by Deborah E. Reed-Danahay, Oxford, 1997.
3. *The Myths We Live By*, edited by Raphael Samuel and Paul Thompson, London, New York, 1993.
4. Linda R. Anderson, *Autobiography*, London, 2001.
5. Paula R. Backscheider, *Reflections on Biography*, Oxford, 1999.
6. Adriana Cavarero, *Relating narratives: storytelling and selfhood*, London, 2000.
7. Paul-John Eakin, *How our lives become stories: making selves*, Ithaca, 1999.
8. Mark Freeman, *Rewriting the Self. History, memory, narrative*, London, New York, 1993.
9. Saul Friedlander, *History and Psychoanalysis*, New York, London, 1978.
10. Donald A. Ritchie, *Doing Oral History*, New York, 1997.

Universitatea Babeș–Bolyai, Cluj–Napoca
Facultatea de Istorie și Filosofie
Anul universitar 2008-2009
Semestrul IV
Masterat : *Istorie, memorie, oralitate în secolul XX*

I. Informații generale

Titlul disciplinei: Biografie și istorie orală
Codul: HSR5109
Numărul de credite: 7
Locul de desfășurare: Institutul de Istorie Orală
Programarea în orar a activităților:

II. Informații despre titularul de curs și seminar

Nume, titlul științific: Lector dr. Ionuț Costea
Informații de contact (adresă e-mail, eventual nr. de telefon): costea78@yahoo.co.uk
Ore de audiență: marti, 12,00-13,00 ; joi, 16,00-17,00

III. Descrierea disciplinei:

Elaborarea biografiilor s-a conturat de-a lungul timpului într-un gen literar de frontieră între istorie și literatură. Abordarea biografiei *ca exempla*, a descrierii vieților oamenilor celebri din antichitate și până în zilele noastre a găsit un ecou și la începuturile organizării istoriei orale ca domeniu de investigare academică. Arondate unei metodologii specifică istoriei orale, interviul sau povestea vieții, biografia oamenilor politici sau a personalităților culturale au deschis calea în ambianța « turnurii lingvistice » și microistoriei reconstituirii vieții oamenilor comuni, a « istoriei prin cei mulți ». Un interes masiv s-a conturat mai ales în jurul indivizilor care au traversat experiențe limită, pentru reconstituirea unor fenomene și procese istorice de pe poziții alternative și complementare, pe de o parte, sau aducerea la lumină a zonelor oculte și întunecate. Este o recuperare a suferinței, a celor învinși, a biografiei victimelor, dar și o apropiere a « vieții reale » prin reprezentările personale asupra evenimentului și a cotidianului, o arheologie socială care radiografiază la nivelul microistoriei « lumea prin care am trecut ».

Cuvinte cheie: biografie, autobiografie, povestea vieții, memorie, istorie orală, interviu, formalism, postmodernism, egoistorie, hagiografie, eroizare.

- Obiective: prezentarea modului de construire a biografiei ca gen; înțelegerea relației dintre biografie, autobiografie și povestea vieții; dobândirea abilităților de utilizare a metodologiei istoriei orale în interpretarea și analiza documentelor specifice genului povestea vieții; pregătirea, organizarea și realizarea interviului privind povestea vieții; întocmirea fișei de casetă; transcrierea și interpretarea interviului de istorie orală; dezvoltarea abilităților de a comenta și analiza diverse tipuri de oralitate (depoziția, memoria colectivă, tradiția, mărturia directă-

indirectă); observarea strategiilor de construcție-instrumentare a memoriei ca discurs public-istorie (tradiția populară, propagandă: film, expoziție); evidențierea particularităților istoriei orale raportate la istoriografia contemporană a mișcării de rezistență anticomunistă; observarea și analiza în binomul istorie publică-istorie privată a diverselor tipuri de discursuri (condamnare, eroic, împăcare cu destinul, vindicativ, *magistra vitae*); delimitarea structurilor și a temelor narațiunii-povestirii în cazul fenomenului rezistenței în funcție de tipul oralității analizate; însușirea cunoștințelor necesare proiectării și elaborării unei cercetări de istorie orală dedicate grupurilor de rezistență anticomunistă din România; elaborarea unor lucrări de istorie orală de nivel academic.

IV. Bibliografia obligatorie:

1. Robert Atkinson, *The life story interview*, Thousand Oaks, 1998.
2. Daniel Bertheaux, *Le recit de vie*, 2e edition, Paris, 2005.
3. Ruxandra Ivănescu, *Memorie și realitate trăită în povestea tradițională*, Cluj-Napoca, 2003.
4. Philippe Lejeune, *Pactul autobiografic*, București, 2000.
5. Dan Lungu, *Poveștile vieții: teorie și documente*, Iași, 2003.
6. *Mapping Lives. The Uses of Biography*, edited by Peter France, William St. Clair, Oxford University Press, 2002.
7. Doru Radosav, *Biografie și istorie (sec. XX). Moș Ivănescu din Rusca*, AIO. Anuarul Institutului de Istorie Orală, I(1998), pp. 37-71.
8. Paul Riceour, *Memoria, istoria, uitarea*, Timișoara, 2001.
9. *The Oral History Reader*, edited by Robert Perks and Alistair Thomson, London, New York, 1998.
10. Smaranda Vultur, *Istorie trăită – istorie povestită*, Timișoara, 1997.

V. Materiale folosite în cadrul procesului educațional specific disciplinei:

PC, videoproiector, casete audio, casete video.

VI. Planificarea /Calendarul întâlnirilor și a verificărilor/examinărilor intermediare:

Săptămîna 1:

Curs: Introducere. Istorie recentă, istorie orală, memorie, biografie: definiții terminologice și aspecte metodologice. Cum evaluează cercetătorul istoriei biografia, autobiografia și poveștile de viață ca surse singulare, alternative sau complementare în construirea discursului istoriografic?

Bibliografie: Jane Sherron De Hart, *Oral Sources and Contemporary History: Dispelling Old Assumptions*, *The Journal of American History*, 50(1993), 2, pp. 582-595.

Alessandro Portelli, *What makes oral history different*, în *The oral history reader*, edited by Robert Perks and Alistair Thomson, London and New York, 1998, pp. 63-74; Alon Confino, *Collective Memory and Cultural History: Problems of Method*, *American Historical Review*, 102(1997), 5, pp. 1386-1403.

Seminar: Probleme organizatorice. Prezentarea bibliografiei de seminar și a obligațiilor studenților; împărțirea prezentărilor și referatelor.

Săptămîna 2:

Curs: Istorie orală și biografie: memoria și construirea identității; sinele ca autobiografie și raportarea la alteritate ca biografie.

Bibliografie:

Sandy Polishik, *Secret, Lies, and Misremembering*, în „The Oral History Review”, 32(2005), 2, p. 51-58.

Catherine Fosl, *When Subjects Talk Back*, în „The Oral History Review”, 32(2005), 2, p. 59-70.

Deborah A. Gershenowitz, *Negotiating Voices: Biography and Curious Triangle Between Subject, Author, and Editor*, în „The Oral History Review”, 32(2005), 2, p. 71-76.

Seminar: Biografia eroilor comuniști: Lazăr de la Rusca. Bibliografie: „Scânteia”, iunie 1949; Dan Deșliu, *Lazăr de la Rusca*, București, 1949.

Săptămîna 3 și 4:

Curs: Mitologizarea biografiei și hagiografie: elemente subiective în descrierea biografică; structuri narative și modele culturale și ideologice de reprezentare eroică; sfântul, cavalerul, eroul civilizator, mitul salvatorului, eroul național, eroul popular, comunistul, eroul muncii socialiste, mama eroină.

Bibliografie:

Jean Penef, *Myths in Life Stories*, în *The Myths We Live By*, edited by Raphael Samuel and Paul Thompson, London, New York, 1993, p. 36-48.

Luisa Passerini, *Mythography in Oral History*, în *The Myths We Live By*, edited by Raphael Samuel and Paul Thompson, London, New York, 1993, p. 49-60.

Rosanna Basso, *Myths in Contemporary Oral Transmission*, în *The Myths We Live By*, edited by Raphael Samuel and Paul Thompson, London, New York, 1993, p. 61-69.

Seminar: Celebrarea sau biografia memorabilă: Lazăr de la Rusca. Bibliografie: Petre Dimitriu, „Scânteia”, iunie 1949; „Luptătorul bănățean”, iunie 1949.

Săptămîna 5

Curs: Autobiografie și memorie: subiectivitate și momente limită în istorisirea vieții; strategii de evaziune și direcționare a discursului autobiografic; context și circumstanțe de elaborare a povestirii autobiografice; structuri narative utilizate în relatarea autobiografică orală.

Bibliografie:

Philippe Lejeune, *Pactul autobiografic*, București, 2000, p. 11-46.

Adriana Cavarero, *Relating narratives: storytelling and selfhood*, London, 2000, p. 109-118.

Paul-John Eakin, *How our lives become stories: making selves*, Ithaca, 1999, p. 1-42.

Seminar: Biografie și memorie: Petru Cernescu. Bibliografie: Interviu cu Petru Cernescu, Arhiva Institutului de Istorie Orală. Gil Eyal, *Identity and Trauma*, în „Memory and History”, 16(2004), 1.

Săptămîna 6

Curs: Definirea identității și discursul autobiografic: cultura narativă a memoriei; memorie eutobiografică; tulburări narative și tulburări de identitate; narațiunea ca patologie; etica discursului autobiografic.

Bibliografie:

Adriana Cavarero, *Relating narratives: storytelling and selfhood*, London, 2000, p. 7-48.
Paul-John Eakin, *How our lives become stories: making selves*, Ithaca, 1999, p. 99-141.
Doru Radosav, *Biografie și istorie (sec. XX). Moș Ivănescu din Rusca*, AIO. Anuarul Institutului de Istorie Orală, I(1998), pp. 37-71.
Seminar: Biografie și memorie: Maria Cernescu. Bibliografie: Interviu cu Cernescu Cernescu, Arhiva Institutului de Istorie Orală.

Săptămîna 7

Curs: Poveștile de viață: contextul teoretic: funcțiile clasice ale povestirilor vieții (exploratoare, analitică, expresivă); istorie reală, istorie trăită, istorie povestită; psihobiografie, etnobiografie; povestiri încrucișate și povestiri cumulate; concepția maximalistă – Ferrarotti; povestea vieții ca narațiune.

Bibliografie:

Robert Atkinson, *The life story interview*, Thousand Oaks, 1998, p. 1-21.
Daniel Berteaux, *Le recit de vie*, 2e edition, Paris, 2005, p. 36-48.
Dan Lungu, *Poveștile vieții: teorie și documente*, Iași, 2003, p. 22-82, 98-108.
Seminar: Biografia ca istorie: Lazăr Cernescu în memoria comunității. Bibliografie: Daniela Ghica, *la rădăcinile unei Miorițe târzii*, în „Ariergarda”, 2000, 2, p. 103-109; Ion Gheorgheosu, *Nu tulburați liniștea codrilor mei*, Caransebeș, 2006, p. 186-254.

Săptămîna 8

Curs: Organizarea interviului despre povestea vieții: programarea interviului, conturarea potențialelor beneficii; întocmirea ghidului de interviu: nașterea și originea familiei, orizont ultural și tradiții, factorii sociali, educație, dragoste și muncă, evenimente istorice, pensionare, viață spirituală, momentele fundamentale ale vieții, raportarea la viitor, întrebări care pregătesc finalul interviului.

Bibliografie:

Robert Atkinson, *The life story interview*, Thousand Oaks, 1998, p. 22-53.
Dan Lungu, *Poveștile vieții: teorie și documente*, Iași, 2003, p. 83-97.
Daniel Berteaux, *Le recit de vie*, 2e edition, Paris, 2005, p. 17-35, 54-67.
Seminar: Biografia ca și contra-memorie: Richard S. Esbenshade, *Remembering to Forget: Memory, History, National Identity in Postwar East-Central Europe*, Representations, 49(1995), pp. 72-92. Marin Preda sau Romulus Zaharia. Bibliografie: Marin Preda, *Cel mai iubit dintre pământeni*, I-III, București, 1980; Romulus Zaharia, *Ademenirea*, București, 1985.

Săptămîna 9

Curs: Transcrierea interviului: întocmirea fișei de casetă, stabilirea cuvintelor-cheie care să permită regăsirea ulterioară a informației istorice; acuratețea transcrierii; elementele tehnice ale transcrierii.

Bibliografie:

Robert Atkinson, *The life story interview*, Thousand Oaks, 1998, p. 54-56.
Daniel Berteaux, *Le recit de vie*, 2e edition, Paris, 2005, p. 107-118.
Seminar: Biografia ca istorie: Rezistența aticomunista din munți. Bibliografie: Aurora Liiceanu, *Rănilor memoriei: Nucșoara și rezistența din munți*, Iași, 2003.

Săptămîna 10 și 11

Curs: Interpretarea interviului: validarea narațiunii; determinarea semnificației narative; structura diacronică și evenimente biografice; diacronie, cronologie și schimbări sociale; analiza comprehensivă; analiza comparativă.

Bibliografie:

Robert Atkinson, *The life story interview*, Thousand Oaks, 1998, p. 57-73.

Daniel Berteaux, *Le recit de vie*, 2e edition, Paris, 2005, p. 68-106.

Dan Lungu, *Poveștile vieții: teorie și documente*, Iași, 2003, p. 9-21.

Seminar: Memoria deportării (I). Bibliografie: Doru Radosav, *Dombas – o istorie deportată*, Revensburg, 1996.

Memoria deportării (II). Bibliografie: Smaranda Vultur, *Istorie trăită – istorie povestită*, Timișoara, 1997.

Săptămîna 12

Curs: Biografie, autobiografie și gender: particularități masculine și feminine în poveștile de viață; diferențe culturale și complementarități istorice.

Bibliografie: Margaret B. Wilkerson, *Excavating our History: The Importance of Biographies of Women of Color*, Black American Literature Forum, Vol. 24, No. 1 (Spring, 1990), pp. 73-84.

Barbara Laslett, *Personal Narratives as Sociology*, Contemporary Sociology, 28 (1999), 4, pp. 391-401.

Popular memory: theory, politics, method, în The oral history reader, edited by Robert Perks and Alistair Thomson, London and New York, 1998, pp. 75-86.

Seminar: Biografie și identitate culturală și regională. Bibliografie: Smaranda Vultur, *Germanii din Banat și povestirile lor*, București, 2000; Eadem, *Memoria salvată: evreii în Banat, ieri și azi*, Iași, 2002.

Săptămîna 13

Curs: Biografie, autobiografie și ego-istorie: istoricul ca martor ocular; istoria ca justificare biografică; definirea unui domeniu, ego-istoria.

Bibliografie:

Jeremy D. Popkin, *Historians on the Autobiographical Frontier*, American Historical Review, 104(1999), 3, pp. 725-748.

Patrick H. Hutton, *The Art of Memory Reconceived: From Rhetoric to Psychoanalysis*, Journal of the History of Ideas, 48(1987), 3, pp. 371-392.

Pierre Nora, *Between Memory and History: Les Lieux de Memoire, Representations*, 26(1989), pp. 7-24.

Seminar: Delațiune și discurs autobiografic: Cazul Sorin Antohi. Bibliografie: Ionuț Costea, *Delațiune și discurs autobiografic. Ieșirea din duplicitate? Cazul Sorin Antohi*, în vol. *Trecutul apropiat și istorie orală*, editat de Doru Radosav, sub tipar.

Săptămîna 14

Observații finale și evaluare: Istorie orală, microistorie, biografie: de la povestea eroilor la povestirile celor mici.

Bibliografie: Daniel Bertaux, Martin Kohli, *The Life Story Approach: A Continental View*, în „American Review of Sociology”, 10(1984), p. 215-237; Jill Lepore, *Historians Who Love Too Much: Reflection on Microhistory and Biography*, în „The Journal of American History”, 88(2001), p. 129-144; Kerwin Lee Klein, *On the Emergence of Memory in Historical Discourse*, în „Representations”, 69(2000), p. 127-150.

VII. Modul de evaluare:

Fiecare student are de redactat câte un referat pe o temă la alegere din tematica susținută la curs și câte o recenzie asupra unei cărți oferite în bibliografia facultativă. Referatul înseamnă 20% din nota finală; recenzia reprezintă 10% din cuantumul notei finale. Alte 40 de procente revin în urma activității de la seminar. Restul de 30% al notei se obține ca urmare a susținerii examenului care se desfășoară în sesiunea de iarnă. Evaluarea în cadrul examenului se concentrează testarea capacității de analiză și interpretare a unor fragmente de izvoare istorice specifice iografiei, autobiografiei, poveștilor de viață.

VIII. Detalii organizatorice, gestionarea situațiilor excepționale:

Prezența este obligatorie la seminar în proporție de 80% (se admit 3 absențe). Studentul se poate prezenta la examen doar dacă a predat referatul și recenzia. Frauda la examen se pedepsește conform regulamentelor Universității. Plagiatul atrage după sine acordarea direct a notei 4(patru). Contestațiile pot fi depuse în termen de 48 de ore de la comunicarea rezultatelor și sunt rezolvate de către o comisie desemnată de șeful de Catedră în termenele legale.

IX. Bibliografia opțională:

1. *Antropology and Autobiography*, edited by Judith Okely and Helen Callaway, London, 1995.
2. *Auto/ethnography: rewriting the self and the social*, edited by Deborah E. Reed-Danahay, Oxford, 1997.
3. *The Myths We Live By*, edited by Raphael Samuel and Paul Thompson, London, New York, 1993.
4. Linda R. Anderson, *Autobiography*, London, 2001.
5. Paula R. Backscheider, *Reflections on Biography*, Oxford, 1999.
6. Adriana Cavarero, *Relating narratives: storytelling and selfhood*, London, 2000.
7. Paul-John Eakin, *How our lives become stories: making selves*, Ithaca, 1999.
8. Mark Freeman, *Rewriting the Self. History, memory, narrative*, London, New York, 1993.
9. Saul Friedlander, *History and Psychoanalysis*, New York, London, 1978.
10. Donald A. Ritchie, *Doing Oral History*, New York, 1997.

Universitatea Babeș–Bolyai, Cluj–Napoca
Facultatea de Istorie și Filosofie
Anul universitar 2008-2009
Semestrul IV
Masterat : *Istorie, memorie, oralitate în secolul XX*

I. Informații generale

Titlul disciplinei: Biografie și istorie orală
Codul: HSR5109
Numărul de credite: 7
Locul de desfășurare: Institutul de Istorie Orală
Programarea în orar a activităților:

II. Informații despre titularul de curs și seminar

Nume, titlul științific: Lector dr. Ionuț Costea
Informații de contact (adresă e-mail, eventual nr. de telefon): costea78@yahoo.co.uk
Ore de audiență: marti, 12,00-13,00 ; joi, 16,00-17,00

III. Descrierea disciplinei:

Elaborarea biografiilor s-a conturat de-a lungul timpului într-un gen literar de frontieră între istorie și literatură. Abordarea biografiei *ca exempla*, a descrierii vieților oamenilor celebri din antichitate și până în zilele noastre a găsit un ecou și la începuturile organizării istoriei orale ca domeniu de investigare academică. Arondate unei metodologii specifică istoriei orale, interviul sau povestea vieții, biografia oamenilor politici sau a personalităților culturale au deschis calea în ambianța « turnurii lingvistice » și microistoriei reconstituirii vieții oamenilor comuni, a « istoriei prin cei mulți ». Un interes masiv s-a conturat mai ales în jurul indivizilor care au traversat experiențe limită, pentru reconstituirea unor fenomene și procese istorice de pe poziții alternative și complementare, pe de o parte, sau aducerea la lumină a zonelor oculte și întunecate. Este o recuperare a suferinței, a celor învinși, a biografiei victimelor, dar și o apropiere a « vieții reale » prin reprezentările personale asupra evenimentului și a cotidianului, o arheologie socială care radiografiază la nivelul microistoriei « lumea prin care am trecut ».

Cuvinte cheie: biografie, autobiografie, povestea vieții, memorie, istorie orală, interviu, formalism, postmodernism, egoistorie, hagiografie, eroizare.

- Obiective: prezentarea modului de construire a biografiei ca gen; înțelegerea relației dintre biografie, autobiografie și povestea vieții; dobândirea abilităților de utilizare a metodologiei istoriei orale în interpretarea și analiza documentelor specifice genului povestea vieții; pregătirea, organizarea și realizarea interviului privind povestea vieții; întocmirea fișei de casetă; transcrierea și interpretarea interviului de istorie orală; dezvoltarea abilităților de a comenta și analiza diverse tipuri de oralitate (depoziția, memoria colectivă, tradiția, mărturia directă-

indirectă); observarea strategiilor de construcție-instrumentare a memoriei ca discurs public-istorie (tradiția populară, propagandă: film, expoziție); evidențierea particularităților istoriei orale raportate la istoriografia contemporană a mișcării de rezistență anticomunistă; observarea și analiza în binomul istorie publică-istorie privată a diverselor tipuri de discursuri (condamnare, eroic, împăcare cu destinul, vindicativ, *magistra vitae*); delimitarea structurilor și a temelor narațiunii-povestirii în cazul fenomenului rezistenței în funcție de tipul oralității analizate; însușirea cunoștințelor necesare proiectării și elaborării unei cercetări de istorie orală dedicate grupurilor de rezistență anticomunistă din România; elaborarea unor lucrări de istorie orală de nivel academic.

IV. Bibliografia obligatorie:

1. Robert Atkinson, *The life story interview*, Thousand Oaks, 1998.
2. Daniel Bertheaux, *Le recit de vie*, 2e edition, Paris, 2005.
3. Ruxandra Ivănescu, *Memorie și realitate trăită în povestea tradițională*, Cluj-Napoca, 2003.
4. Philippe Lejeune, *Pactul autobiografic*, București, 2000.
5. Dan Lungu, *Poveștile vieții: teorie și documente*, Iași, 2003.
6. *Mapping Lives. The Uses of Biography*, edited by Peter France, William St. Clair, Oxford University Press, 2002.
7. Doru Radosav, *Biografie și istorie (sec. XX). Moș Ivănescu din Rusca*, AIO. Anuarul Institutului de Istorie Orală, I(1998), pp. 37-71.
8. Paul Riceour, *Memoria, istoria, uitarea*, Timișoara, 2001.
9. *The Oral History Reader*, edited by Robert Perks and Alistair Thomson, London, New York, 1998.
10. Smaranda Vultur, *Istorie trăită – istorie povestită*, Timișoara, 1997.

V. Materiale folosite în cadrul procesului educațional specific disciplinei:

PC, videoproiector, casete audio, casete video.

VI. Planificarea /Calendarul întâlnirilor și a verificărilor/examinărilor intermediare:

Săptămîna 1:

Curs: Introducere. Istorie recentă, istorie orală, memorie, biografie: definiții terminologice și aspecte metodologice. Cum evaluează cercetătorul istoriei biografia, autobiografia și poveștile de viață ca surse singulare, alternative sau complementare în construirea discursului istoriografic?

Bibliografie: Jane Sherron De Hart, *Oral Sources and Contemporary History: Dispelling Old Assumptions*, *The Journal of American History*, 50(1993), 2, pp. 582-595.

Alessandro Portelli, *What makes oral history different*, în *The oral history reader*, edited by Robert Perks and Alistair Thomson, London and New York, 1998, pp. 63-74; Alon Confino, *Collective Memory and Cultural History: Problems of Method*, *American Historical Review*, 102(1997), 5, pp. 1386-1403.

Seminar: Probleme organizatorice. Prezentarea bibliografiei de seminar și a obligațiilor studenților; împărțirea prezentărilor și referatelor.

Săptămîna 2:

Curs: Istorie orală și biografie: memoria și construirea identității; sinele ca autobiografie și raportarea la alteritate ca biografie.

Bibliografie:

Sandy Polishik, *Secret, Lies, and Misremembering*, în „The Oral History Review”, 32(2005), 2, p. 51-58.

Catherine Fosl, *When Subjects Talk Back*, în „The Oral History Review”, 32(2005), 2, p. 59-70.

Deborah A. Gershenowitz, *Negotiating Voices: Biography and Curious Triangle Between Subject, Author, and Editor*, în „The Oral History Review”, 32(2005), 2, p. 71-76.

Seminar: Biografia eroilor comuniști: Lazăr de la Rusca. Bibliografie: „Scânteia”, iunie 1949; Dan Deșliu, *Lazăr de la Rusca*, București, 1949.

Săptămîna 3 și 4:

Curs: Mitologizarea biografiei și hagiografie: elemente subiective în descrierea biografică; structuri narative și modele culturale și ideologice de reprezentare eroică; sfântul, cavalerul, eroul civilizator, mitul salvatorului, eroul național, eroul popular, comunistul, eroul muncii socialiste, mama eroină.

Bibliografie:

Jean Penef, *Myths in Life Stories*, în *The Myths We Live By*, edited by Raphael Samuel and Paul Thompson, London, New York, 1993, p. 36-48.

Luisa Passerini, *Mythography in Oral History*, în *The Myths We Live By*, edited by Raphael Samuel and Paul Thompson, London, New York, 1993, p. 49-60.

Rosanna Basso, *Myths in Contemporary Oral Transmission*, în *The Myths We Live By*, edited by Raphael Samuel and Paul Thompson, London, New York, 1993, p. 61-69.

Seminar: Celebrarea sau biografia memorabilă: Lazăr de la Rusca. Bibliografie: Petre Dimitriu, „Scânteia”, iunie 1949; „Luptătorul bănățean”, iunie 1949.

Săptămîna 5

Curs: Autobiografie și memorie: subiectivitate și momente limită în istorisirea vieții; strategii de evaziune și direcționare a discursului autobiografic; context și circumstanțe de elaborare a povestirii autobiografice; structuri narative utilizate în relatarea autobiografică orală.

Bibliografie:

Philippe Lejeune, *Pactul autobiografic*, București, 2000, p. 11-46.

Adriana Cavarero, *Relating narratives: storytelling and selfhood*, London, 2000, p. 109-118.

Paul-John Eakin, *How our lives become stories: making selves*, Ithaca, 1999, p. 1-42.

Seminar: Biografie și memorie: Petru Cernescu. Bibliografie: Interviu cu Petru Cernescu, Arhiva Institutului de Istorie Orală. Gil Eyal, *Identity and Trauma*, în „Memory and History”, 16(2004), 1.

Săptămîna 6

Curs: Definirea identității și discursul autobiografic: cultura narativă a memoriei; memorie eutobiografică; tulburări narative și tulburări de identitate; narațiunea ca patologie; etica discursului autobiografic.

Bibliografie:

Adriana Cavarero, *Relating narratives: storytelling and selfhood*, London, 2000, p. 7-48.
Paul-John Eakin, *How our lives become stories: making selves*, Ithaca, 1999, p. 99-141.
Doru Radosav, *Biografie și istorie (sec. XX). Moș Ivănescu din Rusca*, AIO. Anuarul Institutului de Istorie Orală, I(1998), pp. 37-71.
Seminar: Biografie și memorie: Maria Cernescu. Bibliografie: Interviu cu Cernescu Cernescu, Arhiva Institutului de Istorie Orală.

Săptămîna 7

Curs: Poveștile de viață: contextul teoretic: funcțiile clasice ale povestirilor vieții (exploratoare, analitică, expresivă); istorie reală, istorie trăită, istorie povestită; psihobiografie, etnobiografie; povestiri încrucișate și povestiri cumulate; concepția maximalistă – Ferrarotti; povestea vieții ca narațiune.

Bibliografie:

Robert Atkinson, *The life story interview*, Thousand Oaks, 1998, p. 1-21.
Daniel Berteaux, *Le recit de vie*, 2e edition, Paris, 2005, p. 36-48.
Dan Lungu, *Poveștile vieții: teorie și documente*, Iași, 2003, p. 22-82, 98-108.
Seminar: Biografia ca istorie: Lazăr Cernescu în memoria comunității. Bibliografie: Daniela Ghica, *la rădăcinile unei Miorițe târzii*, în „Ariergarda”, 2000, 2, p. 103-109; Ion Gheorgheosu, *Nu tulburați liniștea codrilor mei*, Caransebeș, 2006, p. 186-254.

Săptămîna 8

Curs: Organizarea interviului despre povestea vieții: programarea interviului, conturarea potențialelor beneficii; întocmirea ghidului de interviu: nașterea și originea familiei, orizont ultural și tradiții, factorii sociali, educație, dragoste și muncă, evenimente istorice, pensionare, viață spirituală, momentele fundamentale ale vieții, raportarea la viitor, întrebări care pregătesc finalul interviului.

Bibliografie:

Robert Atkinson, *The life story interview*, Thousand Oaks, 1998, p. 22-53.
Dan Lungu, *Poveștile vieții: teorie și documente*, Iași, 2003, p. 83-97.
Daniel Berteaux, *Le recit de vie*, 2e edition, Paris, 2005, p. 17-35, 54-67.
Seminar: Biografia ca și contra-memorie: Richard S. Esbenshade, *Remembering to Forget: Memory, History, National Identity in Postwar East-Central Europe*, Representations, 49(1995), pp. 72-92. Marin Preda sau Romulus Zaharia. Bibliografie: Marin Preda, *Cel mai iubit dintre pământeni*, I-III, București, 1980; Romulus Zaharia, *Ademenirea*, București, 1985.

Săptămîna 9

Curs: Transcrierea interviului: întocmirea fișei de casetă, stabilirea cuvintelor-cheie care să permită regăsirea ulterioară a informației istorice; acuratețea transcrierii; elementele tehnice ale transcrierii.

Bibliografie:

Robert Atkinson, *The life story interview*, Thousand Oaks, 1998, p. 54-56.
Daniel Berteaux, *Le recit de vie*, 2e edition, Paris, 2005, p. 107-118.
Seminar: Biografia ca istorie: Rezistența aticomunista din munți. Bibliografie: Aurora Liiceanu, *Rănilor memoriei: Nucșoara și rezistența din munți*, Iași, 2003.

Săptămîna 10 și 11

Curs: Interpretarea interviului: validarea narațiunii; determinarea semnificației narative; structura diacronică și evenimente biografice; diacronie, cronologie și schimbări sociale; analiza comprehensivă; analiza comparativă.

Bibliografie:

Robert Atkinson, *The life story interview*, Thousand Oaks, 1998, p. 57-73.

Daniel Berteaux, *Le recit de vie*, 2e edition, Paris, 2005, p. 68-106.

Dan Lungu, *Poveștile vieții: teorie și documente*, Iași, 2003, p. 9-21.

Seminar: Memoria deportării (I). Bibliografie: Doru Radosav, *Dombas – o istorie deportată*, Revensburg, 1996.

Memoria deportării (II). Bibliografie: Smaranda Vultur, *Istorie trăită – istorie povestită*, Timișoara, 1997.

Săptămîna 12

Curs: Biografie, autobiografie și gender: particularități masculine și feminine în poveștile de viață; diferențe culturale și complementarități istorice.

Bibliografie: Margaret B. Wilkerson, *Excavating our History: The Importance of Biographies of Women of Color*, Black American Literature Forum, Vol. 24, No. 1 (Spring, 1990), pp. 73-84.

Barbara Laslett, *Personal Narratives as Sociology*, Contemporary Sociology, 28 (1999), 4, pp. 391-401.

Popular memory: theory, politics, method, în The oral history reader, edited by Robert Perks and Alistair Thomson, London and New York, 1998, pp. 75-86.

Seminar: Biografie și identitate culturală și regională. Bibliografie: Smaranda Vultur, *Germanii din Banat și povestirile lor*, București, 2000; Eadem, *Memoria salvata: evreii în Banat, ieri și azi*, Iași, 2002.

Săptămîna 13

Curs: Biografie, autobiografie și ego-istorie: istoricul ca martor ocular; istoria ca justificare biografică; definirea unui domeniu, ego-istoria.

Bibliografie:

Jeremy D. Popkin, *Historians on the Autobiographical Frontier*, American Historical Review, 104(1999), 3, pp. 725-748.

Patrick H. Hutton, *The Art of Memory Reconciled: From Rhetoric to Psychoanalysis*, Journal of the History of Ideas, 48(1987), 3, pp. 371-392.

Pierre Nora, *Between Memory and History: Les Lieux de Memoire, Representations*, 26(1989), pp. 7-24.

Seminar: Delațiune și discurs autobiografic: Cazul Sorin Antohi. Bibliografie: Ionuț Costea, *Delațiune și discurs autobiografic. Ieșirea din duplicitate? Cazul Sorin Antohi*, în vol. *Trecutul apropiat și istorie orală*, editat de Doru Radosav, sub tipar.

Săptămîna 14

Observații finale și evaluare: Istorie orală, microistorie, biografie: de la povestea eroilor la povestirile celor mici.

Bibliografie: Daniel Bertaux, Martin Kohli, *The Life Story Approach: A Continental View*, în „American Review of Sociology”, 10(1984), p. 215-237; Jill Lepore, *Historians Who Love Too Much: Reflection on Microhistory and Biography*, în „The Journal of American History”, 88(2001), p. 129-144; Kerwin Lee Klein, *On the Emergence of Memory in Historical Discourse*, în „Representations”, 69(2000), p. 127-150.

VII. Modul de evaluare:

Fiecare student are de redactat câte un referat pe o temă la alegere din tematica susținută la curs și câte o recenzie asupra unei cărți oferite în bibliografia facultativă. Referatul înseamnă 20% din nota finală; recenzia reprezintă 10% din cuantumul notei finale. Alte 40 de procente revin în urma activității de la seminar. Restul de 30% al notei se obține ca urmare a susținerii examenului care se desfășoară în sesiunea de iarnă. Evaluarea în cadrul examenului se concentrează testarea capacității de analiză și interpretare a unor fragmente de izvoare istorice specifice iografiei, autobiografiei, poveștilor de viață.

VIII. Detalii organizatorice, gestionarea situațiilor excepționale:

Prezența este obligatorie la seminar în proporție de 80% (se admit 3 absențe). Studentul se poate prezenta la examen doar dacă a predat referatul și recenzia. Frauda la examen se pedepsește conform regulamentelor Universității. Plagiatul atrage după sine acordarea direct a notei 4(patru). Contestațiile pot fi depuse în termen de 48 de ore de la comunicarea rezultatelor și sunt rezolvate de către o comisie desemnată de șeful de Catedră în termenele legale.

IX. Bibliografia opțională:

1. *Antropology and Autobiography*, edited by Judith Okely and Helen Callaway, London, 1995.
2. *Auto/ethnography: rewriting the self and the social*, edited by Deborah E. Reed-Danahay, Oxford, 1997.
3. *The Myths We Live By*, edited by Raphael Samuel and Paul Thompson, London, New York, 1993.
4. Linda R. Anderson, *Autobiography*, London, 2001.
5. Paula R. Backscheider, *Reflections on Biography*, Oxford, 1999.
6. Adriana Cavarero, *Relating narratives: storytelling and selfhood*, London, 2000.
7. Paul-John Eakin, *How our lives become stories: making selves*, Ithaca, 1999.
8. Mark Freeman, *Rewriting the Self. History, memory, narrative*, London, New York, 1993.
9. Saul Friedlander, *History and Psychoanalysis*, New York, London, 1978.
10. Donald A. Ritchie, *Doing Oral History*, New York, 1997.

Universitatea Babeș–Bolyai, Cluj–Napoca
Facultatea de Istorie și Filosofie
Anul universitar 2008-2009
Semestrul IV
Masterat : *Istorie, memorie, oralitate în secolul XX*

I. Informații generale

Titlul disciplinei: Biografie și istorie orală
Codul: HSR5109
Numărul de credite: 7
Locul de desfășurare: Institutul de Istorie Orală
Programarea în orar a activităților:

II. Informații despre titularul de curs și seminar

Nume, titlul științific: Lector dr. Ionuț Costea
Informații de contact (adresă e-mail, eventual nr. de telefon): costea78@yahoo.co.uk
Ore de audiență: marti, 12,00-13,00 ; joi, 16,00-17,00

III. Descrierea disciplinei:

Elaborarea biografiilor s-a conturat de-a lungul timpului într-un gen literar de frontieră între istorie și literatură. Abordarea biografiei *ca exempla*, a descrierii vieților oamenilor celebri din antichitate și până în zilele noastre a găsit un ecou și la începuturile organizării istoriei orale ca domeniu de investigare academică. Arondate unei metodologii specifică istoriei orale, interviul sau povestea vieții, biografia oamenilor politici sau a personalităților culturale au deschis calea în ambianța « turnurii lingvistice » și microistoriei reconstituirii vieții oamenilor comuni, a « istoriei prin cei mulți ». Un interes masiv s-a conturat mai ales în jurul indivizilor care au traversat experiențe limită, pentru reconstituirea unor fenomene și procese istorice de pe poziții alternative și complementare, pe de o parte, sau aducerea la lumină a zonelor oculte și întunecate. Este o recuperare a suferinței, a celor învinși, a biografiei victimelor, dar și o apropiere a « vieții reale » prin reprezentările personale asupra evenimentului și a cotidianului, o arheologie socială care radiografiază la nivelul microistoriei « lumea prin care am trecut ».

Cuvinte cheie: biografie, autobiografie, povestea vieții, memorie, istorie orală, interviu, formalism, postmodernism, egoistorie, hagiografie, eroizare.

- Obiective: prezentarea modului de construire a biografiei ca gen; înțelegerea relației dintre biografie, autobiografie și povestea vieții; dobândirea abilităților de utilizare a metodologiei istoriei orale în interpretarea și analiza documentelor specifice genului povestea vieții; pregătirea, organizarea și realizarea interviului privind povestea vieții; întocmirea fișei de casetă; transcrierea și interpretarea interviului de istorie orală; dezvoltarea abilităților de a comenta și analiza diverse tipuri de oralitate (depoziția, memoria colectivă, tradiția, mărturia directă-

indirectă); observarea strategiilor de construcție-instrumentare a memoriei ca discurs public-istorie (tradiția populară, propagandă: film, expoziție); evidențierea particularităților istoriei orale raportate la istoriografia contemporană a mișcării de rezistență anticomunistă; observarea și analiza în binomul istorie publică-istorie privată a diverselor tipuri de discursuri (condamnare, eroic, împăcare cu destinul, vindicativ, *magistra vitae*); delimitarea structurilor și a temelor narațiunii-povestirii în cazul fenomenului rezistenței în funcție de tipul oralității analizate; însușirea cunoștințelor necesare proiectării și elaborării unei cercetări de istorie orală dedicate grupurilor de rezistență anticomunistă din România; elaborarea unor lucrări de istorie orală de nivel academic.

IV. Bibliografia obligatorie:

1. Robert Atkinson, *The life story interview*, Thousand Oaks, 1998.
2. Daniel Bertheaux, *Le recit de vie*, 2e edition, Paris, 2005.
3. Ruxandra Ivănescu, *Memorie și realitate trăită în povestea tradițională*, Cluj-Napoca, 2003.
4. Philippe Lejeune, *Pactul autobiografic*, București, 2000.
5. Dan Lungu, *Poveștile vieții: teorie și documente*, Iași, 2003.
6. *Mapping Lives. The Uses of Biography*, edited by Peter France, William St. Clair, Oxford University Press, 2002.
7. Doru Radosav, *Biografie și istorie (sec. XX). Moș Ivănescu din Rusca*, AIO. Anuarul Institutului de Istorie Orală, I(1998), pp. 37-71.
8. Paul Riceour, *Memoria, istoria, uitarea*, Timișoara, 2001.
9. *The Oral History Reader*, edited by Robert Perks and Alistair Thomson, London, New York, 1998.
10. Smaranda Vultur, *Istorie trăită – istorie povestită*, Timișoara, 1997.

V. Materiale folosite în cadrul procesului educațional specific disciplinei:

PC, videoproiector, casete audio, casete video.

VI. Planificarea /Calendarul întâlnirilor și a verificărilor/examinărilor intermediare:

Săptămîna 1:

Curs: Introducere. Istorie recentă, istorie orală, memorie, biografie: definiții terminologice și aspecte metodologice. Cum evaluează cercetătorul istoriei biografia, autobiografia și poveștile de viață ca surse singulare, alternative sau complementare în construirea discursului istoriografic?

Bibliografie: Jane Sherron De Hart, *Oral Sources and Contemporary History: Dispelling Old Assumptions*, *The Journal of American History*, 50(1993), 2, pp. 582-595.

Alessandro Portelli, *What makes oral history different*, în *The oral history reader*, edited by Robert Perks and Alistair Thomson, London and New York, 1998, pp. 63-74; Alon Confino, *Collective Memory and Cultural History: Problems of Method*, *American Historical Review*, 102(1997), 5, pp. 1386-1403.

Seminar: Probleme organizatorice. Prezentarea bibliografiei de seminar și a obligațiilor studenților; împărțirea prezentărilor și referatelor.

Săptămîna 2:

Curs: Istorie orală și biografie: memoria și construirea identității; sinele ca autobiografie și raportarea la alteritate ca biografie.

Bibliografie:

Sandy Polishik, *Secret, Lies, and Misremembering*, în „The Oral History Review”, 32(2005), 2, p. 51-58.

Catherine Fosl, *When Subjects Talk Back*, în „The Oral History Review”, 32(2005), 2, p. 59-70.

Deborah A. Gershenowitz, *Negotiating Voices: Biography and Curious Triangle Between Subject, Author, and Editor*, în „The Oral History Review”, 32(2005), 2, p. 71-76.

Seminar: Biografia eroilor comuniști: Lazăr de la Rusca. Bibliografie: „Scânteia”, iunie 1949; Dan Deșliu, *Lazăr de la Rusca*, București, 1949.

Săptămîna 3 și 4:

Curs: Mitologizarea biografiei și hagiografie: elemente subiective în descrierea biografică; structuri narative și modele culturale și ideologice de reprezentare eroică; sfântul, cavalerul, eroul civilizator, mitul salvatorului, eroul național, eroul popular, comunistul, eroul muncii socialiste, mama eroină.

Bibliografie:

Jean Penef, *Myths in Life Stories*, în *The Myths We Live By*, edited by Raphael Samuel and Paul Thompson, London, New York, 1993, p. 36-48.

Luisa Passerini, *Mythography in Oral History*, în *The Myths We Live By*, edited by Raphael Samuel and Paul Thompson, London, New York, 1993, p. 49-60.

Rosanna Basso, *Myths in Contemporary Oral Transmission*, în *The Myths We Live By*, edited by Raphael Samuel and Paul Thompson, London, New York, 1993, p. 61-69.

Seminar: Celebrarea sau biografia memorabilă: Lazăr de la Rusca. Bibliografie: Petre Dimitriu, „Scânteia”, iunie 1949; „Luptătorul bănățean”, iunie 1949.

Săptămîna 5

Curs: Autobiografie și memorie: subiectivitate și momente limită în istorisirea vieții; strategii de evaziune și direcționare a discursului autobiografic; context și circumstanțe de elaborare a povestirii autobiografice; structuri narative utilizate în relatarea autobiografică orală.

Bibliografie:

Philippe Lejeune, *Pactul autobiografic*, București, 2000, p. 11-46.

Adriana Cavarero, *Relating narratives: storytelling and selfhood*, London, 2000, p. 109-118.

Paul-John Eakin, *How our lives become stories: making selves*, Ithaca, 1999, p. 1-42.

Seminar: Biografie și memorie: Petru Cernescu. Bibliografie: Interviu cu Petru Cernescu, Arhiva Institutului de Istorie Orală. Gil Eyal, *Identity and Trauma*, în „Memory and History”, 16(2004), 1.

Săptămîna 6

Curs: Definirea identității și discursul autobiografic: cultura narativă a memoriei; memorie eutobiografică; tulburări narative și tulburări de identitate; narațiunea ca patologie; etica discursului autobiografic.

Bibliografie:

Adriana Cavarero, *Relating narratives: storytelling and selfhood*, London, 2000, p. 7-48.
Paul-John Eakin, *How our lives become stories: making selves*, Ithaca, 1999, p. 99-141.
Doru Radosav, *Biografie și istorie (sec. XX). Moș Ivănescu din Rusca*, AIO. Anuarul Institutului de Istorie Orală, I(1998), pp. 37-71.
Seminar: Biografie și memorie: Maria Cernescu. Bibliografie: Interviu cu Cernescu Cernescu, Arhiva Institutului de Istorie Orală.

Săptămîna 7

Curs: Poveștile de viață: contextul teoretic: funcțiile clasice ale povestirilor vieții (exploratoare, analitică, expresivă); istorie reală, istorie trăită, istorie povestită; psihobiografie, etnobiografie; povestiri încrucișate și povestiri cumulate; concepția maximalistă – Ferrarotti; povestea vieții ca narațiune.

Bibliografie:

Robert Atkinson, *The life story interview*, Thousand Oaks, 1998, p. 1-21.
Daniel Berteaux, *Le recit de vie*, 2e edition, Paris, 2005, p. 36-48.
Dan Lungu, *Poveștile vieții: teorie și documente*, Iași, 2003, p. 22-82, 98-108.
Seminar: Biografia ca istorie: Lazăr Cernescu în memoria comunității. Bibliografie: Daniela Ghica, *la rădăcinile unei Miorițe târzii*, în „Ariergarda”, 2000, 2, p. 103-109; Ion Gheorgheosu, *Nu tulburați liniștea codrilor mei*, Caransebeș, 2006, p. 186-254.

Săptămîna 8

Curs: Organizarea interviului despre povestea vieții: programarea interviului, conturarea potențialelor beneficii; întocmirea ghidului de interviu: nașterea și originea familiei, orizont ultural și tradiții, factorii sociali, educație, dragoste și muncă, evenimente istorice, pensionare, viață spirituală, momentele fundamentale ale vieții, raportarea la viitor, întrebări care pregătesc finalul interviului.

Bibliografie:

Robert Atkinson, *The life story interview*, Thousand Oaks, 1998, p. 22-53.
Dan Lungu, *Poveștile vieții: teorie și documente*, Iași, 2003, p. 83-97.
Daniel Berteaux, *Le recit de vie*, 2e edition, Paris, 2005, p. 17-35, 54-67.
Seminar: Biografia ca și contra-memorie: Richard S. Esbenshade, *Remembering to Forget: Memory, History, National Identity in Postwar East-Central Europe*, Representations, 49(1995), pp. 72-92. Marin Preda sau Romulus Zaharia. Bibliografie: Marin Preda, *Cel mai iubit dintre pământeni*, I-III, București, 1980; Romulus Zaharia, *Ademenirea*, București, 1985.

Săptămîna 9

Curs: Transcrierea interviului: întocmirea fișei de casetă, stabilirea cuvintelor-cheie care să permită regăsirea ulterioară a informației istorice; acuratețea transcrierii; elementele tehnice ale transcrierii.

Bibliografie:

Robert Atkinson, *The life story interview*, Thousand Oaks, 1998, p. 54-56.
Daniel Berteaux, *Le recit de vie*, 2e edition, Paris, 2005, p. 107-118.
Seminar: Biografia ca istorie: Rezistența aticomunista din munți. Bibliografie: Aurora Liiceanu, *Rănilor memoriei: Nucșoara și rezistența din munți*, Iași, 2003.

Săptămîna 10 și 11

Curs: Interpretarea interviului: validarea narațiunii; determinarea semnificației narative; structura diacronică și evenimente biografice; diacronie, cronologie și schimbări sociale; analiza comprehensivă; analiza comparativă.

Bibliografie:

Robert Atkinson, *The life story interview*, Thousand Oaks, 1998, p. 57-73.

Daniel Berteaux, *Le recit de vie*, 2e edition, Paris, 2005, p. 68-106.

Dan Lungu, *Poveștile vieții: teorie și documente*, Iași, 2003, p. 9-21.

Seminar: Memoria deportării (I). Bibliografie: Doru Radosav, *Dombas – o istorie deportată*, Revensburg, 1996.

Memoria deportării (II). Bibliografie: Smaranda Vultur, *Istorie trăită – istorie povestită*, Timișoara, 1997.

Săptămîna 12

Curs: Biografie, autobiografie și gender: particularități masculine și feminine în poveștile de viață; diferențe culturale și complementarități istorice.

Bibliografie: Margaret B. Wilkerson, *Excavating our History: The Importance of Biographies of Women of Color*, Black American Literature Forum, Vol. 24, No. 1 (Spring, 1990), pp. 73-84.

Barbara Laslett, *Personal Narratives as Sociology*, Contemporary Sociology, 28 (1999), 4, pp. 391-401.

Popular memory: theory, politics, method, în The oral history reader, edited by Robert Perks and Alistair Thomson, London and New York, 1998, pp. 75-86.

Seminar: Biografie și identitate culturală și regională. Bibliografie: Smaranda Vultur, *Germanii din Banat și povestirile lor*, București, 2000; Eadem, *Memoria salvată: evreii în Banat, ieri și azi*, Iași, 2002.

Săptămîna 13

Curs: Biografie, autobiografie și ego-istorie: istoricul ca martor ocular; istoria ca justificare biografică; definirea unui domeniu, ego-istoria.

Bibliografie:

Jeremy D. Popkin, *Historians on the Autobiographical Frontier*, American Historical Review, 104(1999), 3, pp. 725-748.

Patrick H. Hutton, *The Art of Memory Reconceived: From Rhetoric to Psychoanalysis*, Journal of the History of Ideas, 48(1987), 3, pp. 371-392.

Pierre Nora, *Between Memory and History: Les Lieux de Memoire, Representations*, 26(1989), pp. 7-24.

Seminar: Delațiune și discurs autobiografic: Cazul Sorin Antohi. Bibliografie: Ionuț Costea, *Delațiune și discurs autobiografic. Ieșirea din duplicitate? Cazul Sorin Antohi*, în vol. *Trecutul apropiat și istorie orală*, editat de Doru Radosav, sub tipar.

Săptămîna 14

Observații finale și evaluare: Istorie orală, microistorie, biografie: de la povestea eroilor la povestirile celor mici.

Bibliografie: Daniel Bertaux, Martin Kohli, *The Life Story Approach: A Continental View*, în „American Review of Sociology”, 10(1984), p. 215-237; Jill Lepore, *Historians Who Love Too Much: Reflection on Microhistory and Biography*, în „The Journal of American History”, 88(2001), p. 129-144; Kerwin Lee Klein, *On the Emergence of Memory in Historical Discourse*, în „Representations”, 69(2000), p. 127-150.

VII. Modul de evaluare:

Fiecare student are de redactat câte un referat pe o temă la alegere din tematica susținută la curs și câte o recenzie asupra unei cărți oferite în bibliografia facultativă. Referatul înseamnă 20% din nota finală; recenzia reprezintă 10% din cuantumul notei finale. Alte 40 de procente revin în urma activității de la seminar. Restul de 30% al notei se obține ca urmare a susținerii examenului care se desfășoară în sesiunea de iarnă. Evaluarea în cadrul examenului se concentrează testarea capacității de analiză și interpretare a unor fragmente de izvoare istorice specifice iografiei, autobiografiei, poveștilor de viață.

VIII. Detalii organizatorice, gestionarea situațiilor excepționale:

Prezența este obligatorie la seminar în proporție de 80% (se admit 3 absențe). Studentul se poate prezenta la examen doar dacă a predat referatul și recenzia. Frauda la examen se pedepsește conform regulamentelor Universității. Plagiatul atrage după sine acordarea direct a notei 4(patru). Contestațiile pot fi depuse în termen de 48 de ore de la comunicarea rezultatelor și sunt rezolvate de către o comisie desemnată de șeful de Catedră în termenele legale.

IX. Bibliografia opțională:

1. *Antropology and Autobiography*, edited by Judith Okely and Helen Callaway, London, 1995.
2. *Auto/ethnography: rewriting the self and the social*, edited by Deborah E. Reed-Danahay, Oxford, 1997.
3. *The Myths We Live By*, edited by Raphael Samuel and Paul Thompson, London, New York, 1993.
4. Linda R. Anderson, *Autobiography*, London, 2001.
5. Paula R. Backscheider, *Reflections on Biography*, Oxford, 1999.
6. Adriana Cavarero, *Relating narratives: storytelling and selfhood*, London, 2000.
7. Paul-John Eakin, *How our lives become stories: making selves*, Ithaca, 1999.
8. Mark Freeman, *Rewriting the Self. History, memory, narrative*, London, New York, 1993.
9. Saul Friedlander, *History and Psychoanalysis*, New York, London, 1978.
10. Donald A. Ritchie, *Doing Oral History*, New York, 1997.

Universitatea Babeș–Bolyai, Cluj–Napoca
Facultatea de Istorie și Filosofie
Anul universitar 2008-2009
Semestrul IV
Masterat : *Istorie, memorie, oralitate în secolul XX*

I. Informații generale

Titlul disciplinei: Biografie și istorie orală
Codul: HSR5109
Numărul de credite: 7
Locul de desfășurare: Institutul de Istorie Orală
Programarea în orar a activităților:

II. Informații despre titularul de curs și seminar

Nume, titlul științific: Lector dr. Ionuț Costea
Informații de contact (adresă e-mail, eventual nr. de telefon): costea78@yahoo.co.uk
Ore de audiență: marti, 12,00-13,00 ; joi, 16,00-17,00

III. Descrierea disciplinei:

Elaborarea biografiilor s-a conturat de-a lungul timpului într-un gen literar de frontieră între istorie și literatură. Abordarea biografiei *ca exempla*, a descrierii vieților oamenilor celebri din antichitate și până în zilele noastre a găsit un ecou și la începuturile organizării istoriei orale ca domeniu de investigare academică. Arondate unei metodologii specifică istoriei orale, interviul sau povestea vieții, biografia oamenilor politici sau a personalităților culturale au deschis calea în ambianța « turnurii lingvistice » și microistoriei reconstituirii vieții oamenilor comuni, a « istoriei prin cei mulți ». Un interes masiv s-a conturat mai ales în jurul indivizilor care au traversat experiențe limită, pentru reconstituirea unor fenomene și procese istorice de pe poziții alternative și complementare, pe de o parte, sau aducerea la lumină a zonelor oculte și întunecate. Este o recuperare a suferinței, a celor învinși, a biografiei victimelor, dar și o apropiere a « vieții reale » prin reprezentările personale asupra evenimentului și a cotidianului, o arheologie socială care radiografiază la nivelul microistoriei « lumea prin care am trecut ».

Cuvinte cheie: biografie, autobiografie, povestea vieții, memorie, istorie orală, interviu, formalism, postmodernism, egoistorie, hagiografie, eroizare.

- Obiective: prezentarea modului de construire a biografiei ca gen; înțelegerea relației dintre biografie, autobiografie și povestea vieții; dobândirea abilităților de utilizare a metodologiei istoriei orale în interpretarea și analiza documentelor specifice genului povestea vieții; pregătirea, organizarea și realizarea interviului privind povestea vieții; întocmirea fișei de casetă; transcrierea și interpretarea interviului de istorie orală; dezvoltarea abilităților de a comenta și analiza diverse tipuri de oralitate (depoziția, memoria colectivă, tradiția, mărturia directă-

indirectă); observarea strategiilor de construcție-instrumentare a memoriei ca discurs public-istorie (tradiția populară, propagandă: film, expoziție); evidențierea particularităților istoriei orale raportate la istoriografia contemporană a mișcării de rezistență anticomunistă; observarea și analiza în binomul istorie publică-istorie privată a diverselor tipuri de discursuri (condamnare, eroic, împăcare cu destinul, vindicativ, *magistra vitae*); delimitarea structurilor și a temelor narațiunii-povestirii în cazul fenomenului rezistenței în funcție de tipul oralității analizate; însușirea cunoștințelor necesare proiectării și elaborării unei cercetări de istorie orală dedicate grupurilor de rezistență anticomunistă din România; elaborarea unor lucrări de istorie orală de nivel academic.

IV. Bibliografia obligatorie:

1. Robert Atkinson, *The life story interview*, Thousand Oaks, 1998.
2. Daniel Bertheaux, *Le recit de vie*, 2e edition, Paris, 2005.
3. Ruxandra Ivănescu, *Memorie și realitate trăită în povestea tradițională*, Cluj-Napoca, 2003.
4. Philippe Lejeune, *Pactul autobiografic*, București, 2000.
5. Dan Lungu, *Poveștile vieții: teorie și documente*, Iași, 2003.
6. *Mapping Lives. The Uses of Biography*, edited by Peter France, William St. Clair, Oxford University Press, 2002.
7. Doru Radosav, *Biografie și istorie (sec. XX). Moș Ivănescu din Rusca*, AIO. Anuarul Institutului de Istorie Orală, I(1998), pp. 37-71.
8. Paul Riceour, *Memoria, istoria, uitarea*, Timișoara, 2001.
9. *The Oral History Reader*, edited by Robert Perks and Alistair Thomson, London, New York, 1998.
10. Smaranda Vultur, *Istorie trăită – istorie povestită*, Timișoara, 1997.

V. Materiale folosite în cadrul procesului educațional specific disciplinei:

PC, videoproiector, casete audio, casete video.

VI. Planificarea /Calendarul întâlnirilor și a verificărilor/examinărilor intermediare:

Săptămîna 1:

Curs: Introducere. Istorie recentă, istorie orală, memorie, biografie: definiții terminologice și aspecte metodologice. Cum evaluează cercetătorul istoriei biografia, autobiografia și poveștile de viață ca surse singulare, alternative sau complementare în construirea discursului istoriografic?

Bibliografie: Jane Sherron De Hart, *Oral Sources and Contemporary History: Dispelling Old Assumptions*, *The Journal of American History*, 50(1993), 2, pp. 582-595.

Alessandro Portelli, *What makes oral history different*, în *The oral history reader*, edited by Robert Perks and Alistair Thomson, London and New York, 1998, pp. 63-74; Alon Confino, *Collective Memory and Cultural History: Problems of Method*, *American Historical Review*, 102(1997), 5, pp. 1386-1403.

Seminar: Probleme organizatorice. Prezentarea bibliografiei de seminar și a obligațiilor studenților; împărțirea prezentărilor și referatelor.

Săptămîna 2:

Curs: Istorie orală și biografie: memoria și construirea identității; sinele ca autobiografie și raportarea la alteritate ca biografie.

Bibliografie:

Sandy Polishik, *Secret, Lies, and Misremembering*, în „The Oral History Review”, 32(2005), 2, p. 51-58.

Catherine Fosl, *When Subjects Talk Back*, în „The Oral History Review”, 32(2005), 2, p. 59-70.

Deborah A. Gershenowitz, *Negotiating Voices: Biography and Curious Triangle Between Subject, Author, and Editor*, în „The Oral History Review”, 32(2005), 2, p. 71-76.

Seminar: Biografia eroilor comuniști: Lazăr de la Rusca. Bibliografie: „Scânteia”, iunie 1949; Dan Deșliu, *Lazăr de la Rusca*, București, 1949.

Săptămîna 3 și 4:

Curs: Mitologizarea biografiei și hagiografie: elemente subiective în descrierea biografică; structuri narative și modele culturale și ideologice de reprezentare eroică; sfântul, cavalerul, eroul civilizator, mitul salvatorului, eroul național, eroul popular, comunistul, eroul muncii socialiste, mama eroină.

Bibliografie:

Jean Penef, *Myths in Life Stories*, în *The Myths We Live By*, edited by Raphael Samuel and Paul Thompson, London, New York, 1993, p. 36-48.

Luisa Passerini, *Mythography in Oral History*, în *The Myths We Live By*, edited by Raphael Samuel and Paul Thompson, London, New York, 1993, p. 49-60.

Rosanna Basso, *Myths in Contemporary Oral Transmission*, în *The Myths We Live By*, edited by Raphael Samuel and Paul Thompson, London, New York, 1993, p. 61-69.

Seminar: Celebrarea sau biografia memorabilă: Lazăr de la Rusca. Bibliografie: Petre Dimitriu, „Scânteia”, iunie 1949; „Luptătorul bănățean”, iunie 1949.

Săptămîna 5

Curs: Autobiografie și memorie: subiectivitate și momente limită în istorisirea vieții; strategii de evaziune și direcționare a discursului autobiografic; context și circumstanțe de elaborare a povestirii autobiografice; structuri narative utilizate în relatarea autobiografică orală.

Bibliografie:

Philippe Lejeune, *Pactul autobiografic*, București, 2000, p. 11-46.

Adriana Cavarero, *Relating narratives: storytelling and selfhood*, London, 2000, p. 109-118.

Paul-John Eakin, *How our lives become stories: making selves*, Ithaca, 1999, p. 1-42.

Seminar: Biografie și memorie: Petru Cernescu. Bibliografie: Interviu cu Petru Cernescu, Arhiva Institutului de Istorie Orală. Gil Eyal, *Identity and Trauma*, în „Memory and History”, 16(2004), 1.

Săptămîna 6

Curs: Definirea identității și discursul autobiografic: cultura narativă a memoriei; memorie eutobiografică; tulburări narative și tulburări de identitate; narațiunea ca patologie; etica discursului autobiografic.

Bibliografie:

Adriana Cavarero, *Relating narratives: storytelling and selfhood*, London, 2000, p. 7-48.
Paul-John Eakin, *How our lives become stories: making selves*, Ithaca, 1999, p. 99-141.
Doru Radosav, *Biografie și istorie (sec. XX). Moș Ivănescu din Rusca*, AIO. Anuarul Institutului de Istorie Orală, I(1998), pp. 37-71.
Seminar: Biografie și memorie: Maria Cernescu. Bibliografie: Interviu cu Cernescu Cernescu, Arhiva Institutului de Istorie Orală.

Săptămîna 7

Curs: Poveștile de viață: contextul teoretic: funcțiile clasice ale povestirilor vieții (exploratoare, analitică, expresivă); istorie reală, istorie trăită, istorie povestită; psihobiografie, etnobiografie; povestiri încrucișate și povestiri cumulate; concepția maximalistă – Ferrarotti; povestea vieții ca narațiune.

Bibliografie:

Robert Atkinson, *The life story interview*, Thousand Oaks, 1998, p. 1-21.
Daniel Berteaux, *Le recit de vie*, 2e edition, Paris, 2005, p. 36-48.
Dan Lungu, *Poveștile vieții: teorie și documente*, Iași, 2003, p. 22-82, 98-108.
Seminar: Biografia ca istorie: Lazăr Cernescu în memoria comunității. Bibliografie: Daniela Ghica, *la rădăcinile unei Miorițe târzii*, în „Ariergarda”, 2000, 2, p. 103-109; Ion Gheorgheosu, *Nu tulburați liniștea codrilor mei*, Caransebeș, 2006, p. 186-254.

Săptămîna 8

Curs: Organizarea interviului despre povestea vieții: programarea interviului, conturarea potențialelor beneficii; întocmirea ghidului de interviu: nașterea și originea familiei, orizont ultural și tradiții, factorii sociali, educație, dragoste și muncă, evenimente istorice, pensionare, viață spirituală, momentele fundamentale ale vieții, raportarea la viitor, întrebări care pregătesc finalul interviului.

Bibliografie:

Robert Atkinson, *The life story interview*, Thousand Oaks, 1998, p. 22-53.
Dan Lungu, *Poveștile vieții: teorie și documente*, Iași, 2003, p. 83-97.
Daniel Berteaux, *Le recit de vie*, 2e edition, Paris, 2005, p. 17-35, 54-67.
Seminar: Biografia ca și contra-memorie: Richard S. Esbenshade, *Remembering to Forget: Memory, History, National Identity in Postwar East-Central Europe*, Representations, 49(1995), pp. 72-92. Marin Preda sau Romulus Zaharia. Bibliografie: Marin Preda, *Cel mai iubit dintre pământeni*, I-III, București, 1980; Romulus Zaharia, *Ademenirea*, București, 1985.

Săptămîna 9

Curs: Transcrierea interviului: întocmirea fișei de casetă, stabilirea cuvintelor-cheie care să permită regăsirea ulterioară a informației istorice; acuratețea transcrierii; elementele tehnice ale transcrierii.

Bibliografie:

Robert Atkinson, *The life story interview*, Thousand Oaks, 1998, p. 54-56.
Daniel Berteaux, *Le recit de vie*, 2e edition, Paris, 2005, p. 107-118.
Seminar: Biografia ca istorie: Rezistența aticomunista din munți. Bibliografie: Aurora Liiceanu, *Rănilor memoriei: Nucșoara și rezistența din munți*, Iași, 2003.

Săptămîna 10 și 11

Curs: Interpretarea interviului: validarea narațiunii; determinarea semnificației narative; structura diacronică și evenimente biografice; diacronie, cronologie și schimbări sociale; analiza comprehensivă; analiza comparativă.

Bibliografie:

Robert Atkinson, *The life story interview*, Thousand Oaks, 1998, p. 57-73.

Daniel Berteaux, *Le recit de vie*, 2e edition, Paris, 2005, p. 68-106.

Dan Lungu, *Poveștile vieții: teorie și documente*, Iași, 2003, p. 9-21.

Seminar: Memoria deportării (I). Bibliografie: Doru Radosav, *Dombas – o istorie deportată*, Revensburg, 1996.

Memoria deportării (II). Bibliografie: Smaranda Vultur, *Istorie trăită – istorie povestită*, Timișoara, 1997.

Săptămîna 12

Curs: Biografie, autobiografie și gender: particularități masculine și feminine în poveștile de viață; diferențe culturale și complementarități istorice.

Bibliografie: Margaret B. Wilkerson, *Excavating our History: The Importance of Biographies of Women of Color*, Black American Literature Forum, Vol. 24, No. 1 (Spring, 1990), pp. 73-84.

Barbara Laslett, *Personal Narratives as Sociology*, Contemporary Sociology, 28 (1999), 4, pp. 391-401.

Popular memory: theory, politics, method, în The oral history reader, edited by Robert Perks and Alistair Thomson, London and New York, 1998, pp. 75-86.

Seminar: Biografie și identitate culturală și regională. Bibliografie: Smaranda Vultur, *Germanii din Banat și povestirile lor*, București, 2000; Eadem, *Memoria salvata: evreii în Banat, ieri și azi*, Iași, 2002.

Săptămîna 13

Curs: Biografie, autobiografie și ego-istorie: istoricul ca martor ocular; istoria ca justificare biografică; definirea unui domeniu, ego-istoria.

Bibliografie:

Jeremy D. Popkin, *Historians on the Autobiographical Frontier*, American Historical Review, 104(1999), 3, pp. 725-748.

Patrick H. Hutton, *The Art of Memory Reconciled: From Rhetoric to Psychoanalysis*, Journal of the History of Ideas, 48(1987), 3, pp. 371-392.

Pierre Nora, *Between Memory and History: Les Lieux de Memoire, Representations*, 26(1989), pp. 7-24.

Seminar: Delațiune și discurs autobiografic: Cazul Sorin Antohi. Bibliografie: Ionuț Costea, *Delațiune și discurs autobiografic. Ieșirea din duplicitate? Cazul Sorin Antohi*, în vol. *Trecutul apropiat și istorie orală*, editat de Doru Radosav, sub tipar.

Săptămîna 14

Observații finale și evaluare: Istorie orală, microistorie, biografie: de la povestea eroilor la povestirile celor mici.

Bibliografie: Daniel Bertaux, Martin Kohli, *The Life Story Approach: A Continental View*, în „American Review of Sociology”, 10(1984), p. 215-237; Jill Lepore, *Historians Who Love Too Much: Reflection on Microhistory and Biography*, în „The Journal of American History”, 88(2001), p. 129-144; Kerwin Lee Klein, *On the Emergence of Memory in Historical Discourse*, în „Representations”, 69(2000), p. 127-150.

VII. Modul de evaluare:

Fiecare student are de redactat câte un referat pe o temă la alegere din tematica susținută la curs și câte o recenzie asupra unei cărți oferite în bibliografia facultativă. Referatul înseamnă 20% din nota finală; recenzia reprezintă 10% din cuantumul notei finale. Alte 40 de procente revin în urma activității de la seminar. Restul de 30% al notei se obține ca urmare a susținerii examenului care se desfășoară în sesiunea de iarnă. Evaluarea în cadrul examenului se concentrează testarea capacității de analiză și interpretare a unor fragmente de izvoare istorice specifice iografiei, autobiografiei, poveștilor de viață.

VIII. Detalii organizatorice, gestionarea situațiilor excepționale:

Prezența este obligatorie la seminar în proporție de 80% (se admit 3 absențe). Studentul se poate prezenta la examen doar dacă a predat referatul și recenzia. Frauda la examen se pedepsește conform regulamentelor Universității. Plagiatul atrage după sine acordarea direct a notei 4(patru). Contestațiile pot fi depuse în termen de 48 de ore de la comunicarea rezultatelor și sunt rezolvate de către o comisie desemnată de șeful de Catedră în termenele legale.

IX. Bibliografia opțională:

1. *Antropology and Autobiography*, edited by Judith Okely and Helen Callaway, London, 1995.
2. *Auto/ethnography: rewriting the self and the social*, edited by Deborah E. Reed-Danahay, Oxford, 1997.
3. *The Myths We Live By*, edited by Raphael Samuel and Paul Thompson, London, New York, 1993.
4. Linda R. Anderson, *Autobiography*, London, 2001.
5. Paula R. Backscheider, *Reflections on Biography*, Oxford, 1999.
6. Adriana Cavarero, *Relating narratives: storytelling and selfhood*, London, 2000.
7. Paul-John Eakin, *How our lives become stories: making selves*, Ithaca, 1999.
8. Mark Freeman, *Rewriting the Self. History, memory, narrative*, London, New York, 1993.
9. Saul Friedlander, *History and Psychoanalysis*, New York, London, 1978.
10. Donald A. Ritchie, *Doing Oral History*, New York, 1997.

Universitatea Babeș–Bolyai, Cluj–Napoca
Facultatea de Istorie și Filosofie
Anul universitar 2008-2009
Semestrul IV
Masterat : *Istorie, memorie, oralitate în secolul XX*

I. Informații generale

Titlul disciplinei: Biografie și istorie orală
Codul: HSR5109
Numărul de credite: 7
Locul de desfășurare: Institutul de Istorie Orală
Programarea în orar a activităților:

II. Informații despre titularul de curs și seminar

Nume, titlul științific: Lector dr. Ionuț Costea
Informații de contact (adresă e-mail, eventual nr. de telefon): costea78@yahoo.co.uk
Ore de audiență: marti, 12,00-13,00 ; joi, 16,00-17,00

III. Descrierea disciplinei:

Elaborarea biografiilor s-a conturat de-a lungul timpului într-un gen literar de frontieră între istorie și literatură. Abordarea biografiei *ca exempla*, a descrierii vieților oamenilor celebri din antichitate și până în zilele noastre a găsit un ecou și la începuturile organizării istoriei orale ca domeniu de investigare academică. Arondate unei metodologii specifică istoriei orale, interviul sau povestea vieții, biografia oamenilor politici sau a personalităților culturale au deschis calea în ambianța « turnurii lingvistice » și microistoriei reconstituirii vieții oamenilor comuni, a « istoriei prin cei mulți ». Un interes masiv s-a conturat mai ales în jurul indivizilor care au traversat experiențe limită, pentru reconstituirea unor fenomene și procese istorice de pe poziții alternative și complementare, pe de o parte, sau aducerea la lumină a zonelor oculte și întunecate. Este o recuperare a suferinței, a celor învinși, a biografiei victimelor, dar și o apropiere a « vieții reale » prin reprezentările personale asupra evenimentului și a cotidianului, o arheologie socială care radiografiază la nivelul microistoriei « lumea prin care am trecut ».

Cuvinte cheie: biografie, autobiografie, povestea vieții, memorie, istorie orală, interviu, formalism, postmodernism, egoistorie, hagiografie, eroizare.

- Obiective: prezentarea modului de construire a biografiei ca gen; înțelegerea relației dintre biografie, autobiografie și povestea vieții; dobândirea abilităților de utilizare a metodologiei istoriei orale în interpretarea și analiza documentelor specifice genului povestea vieții; pregătirea, organizarea și realizarea interviului privind povestea vieții; întocmirea fișei de casetă; transcrierea și interpretarea interviului de istorie orală; dezvoltarea abilităților de a comenta și analiza diverse tipuri de oralitate (depoziția, memoria colectivă, tradiția, mărturia directă-

indirectă); observarea strategiilor de construcție-instrumentare a memoriei ca discurs public-istorie (tradiția populară, propagandă: film, expoziție); evidențierea particularităților istoriei orale raportate la istoriografia contemporană a mișcării de rezistență anticomunistă; observarea și analiza în binomul istorie publică-istorie privată a diverselor tipuri de discursuri (condamnare, eroic, împăcare cu destinul, vindicativ, *magistra vitae*); delimitarea structurilor și a temelor narațiunii-povestirii în cazul fenomenului rezistenței în funcție de tipul oralității analizate; însușirea cunoștințelor necesare proiectării și elaborării unei cercetări de istorie orală dedicate grupurilor de rezistență anticomunistă din România; elaborarea unor lucrări de istorie orală de nivel academic.

IV. Bibliografia obligatorie:

1. Robert Atkinson, *The life story interview*, Thousand Oaks, 1998.
2. Daniel Bertheaux, *Le recit de vie*, 2e edition, Paris, 2005.
3. Ruxandra Ivănescu, *Memorie și realitate trăită în povestea tradițională*, Cluj-Napoca, 2003.
4. Philippe Lejeune, *Pactul autobiografic*, București, 2000.
5. Dan Lungu, *Poveștile vieții: teorie și documente*, Iași, 2003.
6. *Mapping Lives. The Uses of Biography*, edited by Peter France, William St. Clair, Oxford University Press, 2002.
7. Doru Radosav, *Biografie și istorie (sec. XX). Moș Ivănescu din Rusca*, AIO. Anuarul Institutului de Istorie Orală, I(1998), pp. 37-71.
8. Paul Riceour, *Memoria, istoria, uitarea*, Timișoara, 2001.
9. *The Oral History Reader*, edited by Robert Perks and Alistair Thomson, London, New York, 1998.
10. Smaranda Vultur, *Istorie trăită – istorie povestită*, Timișoara, 1997.

V. Materiale folosite în cadrul procesului educațional specific disciplinei:

PC, videoproiector, casete audio, casete video.

VI. Planificarea /Calendarul întâlnirilor și a verificărilor/examinărilor intermediare:

Săptămîna 1:

Curs: Introducere. Istorie recentă, istorie orală, memorie, biografie: definiții terminologice și aspecte metodologice. Cum evaluează cercetătorul istoriei biografia, autobiografia și poveștile de viață ca surse singulare, alternative sau complementare în construirea discursului istoriografic?

Bibliografie: Jane Sherron De Hart, *Oral Sources and Contemporary History: Dispelling Old Assumptions*, *The Journal of American History*, 50(1993), 2, pp. 582-595.

Alessandro Portelli, *What makes oral history different*, în *The oral history reader*, edited by Robert Perks and Alistair Thomson, London and New York, 1998, pp. 63-74; Alon Confino, *Collective Memory and Cultural History: Problems of Method*, *American Historical Review*, 102(1997), 5, pp. 1386-1403.

Seminar: Probleme organizatorice. Prezentarea bibliografiei de seminar și a obligațiilor studenților; împărțirea prezentărilor și referatelor.

Săptămîna 2:

Curs: Istorie orală și biografie: memoria și construirea identității; sinele ca autobiografie și raportarea la alteritate ca biografie.

Bibliografie:

Sandy Polishik, *Secret, Lies, and Misremembering*, în „The Oral History Review”, 32(2005), 2, p. 51-58.

Catherine Fosl, *When Subjects Talk Back*, în „The Oral History Review”, 32(2005), 2, p. 59-70.

Deborah A. Gershenowitz, *Negotiating Voices: Biography and Curious Triangle Between Subject, Author, and Editor*, în „The Oral History Review”, 32(2005), 2, p. 71-76.

Seminar: Biografia eroilor comuniști: Lazăr de la Rusca. Bibliografie: „Scânteia”, iunie 1949; Dan Deșliu, *Lazăr de la Rusca*, București, 1949.

Săptămîna 3 și 4:

Curs: Mitologizarea biografiei și hagiografie: elemente subiective în descrierea biografică; structuri narative și modele culturale și ideologice de reprezentare eroică; sfântul, cavalerul, eroul civilizator, mitul salvatorului, eroul național, eroul popular, comunistul, eroul muncii socialiste, mama eroină.

Bibliografie:

Jean Penef, *Myths in Life Stories*, în *The Myths We Live By*, edited by Raphael Samuel and Paul Thompson, London, New York, 1993, p. 36-48.

Luisa Passerini, *Mythography in Oral History*, în *The Myths We Live By*, edited by Raphael Samuel and Paul Thompson, London, New York, 1993, p. 49-60.

Rosanna Basso, *Myths in Contemporary Oral Transmission*, în *The Myths We Live By*, edited by Raphael Samuel and Paul Thompson, London, New York, 1993, p. 61-69.

Seminar: Celebrarea sau biografia memorabilă: Lazăr de la Rusca. Bibliografie: Petre Dimitriu, „Scânteia”, iunie 1949; „Luptătorul bănățean”, iunie 1949.

Săptămîna 5

Curs: Autobiografie și memorie: subiectivitate și momente limită în istorisirea vieții; strategii de evaziune și direcționare a discursului autobiografic; context și circumstanțe de elaborare a povestirii autobiografice; structuri narative utilizate în relatarea autobiografică orală.

Bibliografie:

Philippe Lejeune, *Pactul autobiografic*, București, 2000, p. 11-46.

Adriana Cavarero, *Relating narratives: storytelling and selfhood*, London, 2000, p. 109-118.

Paul-John Eakin, *How our lives become stories: making selves*, Ithaca, 1999, p. 1-42.

Seminar: Biografie și memorie: Petru Cernescu. Bibliografie: Interviu cu Petru Cernescu, Arhiva Institutului de Istorie Orală. Gil Eyal, *Identity and Trauma*, în „Memory and History”, 16(2004), 1.

Săptămîna 6

Curs: Definirea identității și discursul autobiografic: cultura narativă a memoriei; memorie eutobiografică; tulburări narative și tulburări de identitate; narațiunea ca patologie; etica discursului autobiografic.

Bibliografie:

Adriana Cavarero, *Relating narratives: storytelling and selfhood*, London, 2000, p. 7-48.
Paul-John Eakin, *How our lives become stories: making selves*, Ithaca, 1999, p. 99-141.
Doru Radosav, *Biografie și istorie (sec. XX). Moș Ivănescu din Rusca*, AIO. Anuarul Institutului de Istorie Orală, I(1998), pp. 37-71.
Seminar: Biografie și memorie: Maria Cernescu. Bibliografie: Interviu cu Cernescu Cernescu, Arhiva Institutului de Istorie Orală.

Săptămîna 7

Curs: Poveștile de viață: contextul teoretic: funcțiile clasice ale povestirilor vieții (exploratoare, analitică, expresivă); istorie reală, istorie trăită, istorie povestită; psihobiografie, etnobiografie; povestiri încrucișate și povestiri cumulate; concepția maximalistă – Ferrarotti; povestea vieții ca narațiune.

Bibliografie:

Robert Atkinson, *The life story interview*, Thousand Oaks, 1998, p. 1-21.
Daniel Berteaux, *Le recit de vie*, 2e edition, Paris, 2005, p. 36-48.
Dan Lungu, *Poveștile vieții: teorie și documente*, Iași, 2003, p. 22-82, 98-108.
Seminar: Biografia ca istorie: Lazăr Cernescu în memoria comunității. Bibliografie: Daniela Ghica, *la rădăcinile unei Miorițe târzii*, în „Ariergarda”, 2000, 2, p. 103-109; Ion Gheorgheosu, *Nu tulburați liniștea codrilor mei*, Caransebeș, 2006, p. 186-254.

Săptămîna 8

Curs: Organizarea interviului despre povestea vieții: programarea interviului, conturarea potențialelor beneficii; întocmirea ghidului de interviu: nașterea și originea familiei, orizont ultural și tradiții, factorii sociali, educație, dragoste și muncă, evenimente istorice, pensionare, viață spirituală, momentele fundamentale ale vieții, raportarea la viitor, întrebări care pregătesc finalul interviului.

Bibliografie:

Robert Atkinson, *The life story interview*, Thousand Oaks, 1998, p. 22-53.
Dan Lungu, *Poveștile vieții: teorie și documente*, Iași, 2003, p. 83-97.
Daniel Berteaux, *Le recit de vie*, 2e edition, Paris, 2005, p. 17-35, 54-67.
Seminar: Biografia ca și contra-memorie: Richard S. Esbenshade, *Remembering to Forget: Memory, History, National Identity in Postwar East-Central Europe*, Representations, 49(1995), pp. 72-92. Marin Preda sau Romulus Zaharia. Bibliografie: Marin Preda, *Cel mai iubit dintre pământeni*, I-III, București, 1980; Romulus Zaharia, *Ademenirea*, București, 1985.

Săptămîna 9

Curs: Transcrierea interviului: întocmirea fișei de casetă, stabilirea cuvintelor-cheie care să permită regăsirea ulterioară a informației istorice; acuratețea transcrierii; elementele tehnice ale transcrierii.

Bibliografie:

Robert Atkinson, *The life story interview*, Thousand Oaks, 1998, p. 54-56.
Daniel Berteaux, *Le recit de vie*, 2e edition, Paris, 2005, p. 107-118.
Seminar: Biografia ca istorie: Rezistența aticomunista din munți. Bibliografie: Aurora Liiceanu, *Rănilor memoriei: Nucșoara și rezistența din munți*, Iași, 2003.

Săptămîna 10 și 11

Curs: Interpretarea interviului: validarea narațiunii; determinarea semnificației narative; structura diacronică și evenimente biografice; diacronie, cronologie și schimbări sociale; analiza comprehensivă; analiza comparativă.

Bibliografie:

Robert Atkinson, *The life story interview*, Thousand Oaks, 1998, p. 57-73.

Daniel Berteaux, *Le recit de vie*, 2e edition, Paris, 2005, p. 68-106.

Dan Lungu, *Poveștile vieții: teorie și documente*, Iași, 2003, p. 9-21.

Seminar: Memoria deportării (I). Bibliografie: Doru Radosav, *Dombas – o istorie deportată*, Revensburg, 1996.

Memoria deportării (II). Bibliografie: Smaranda Vultur, *Istorie trăită – istorie povestită*, Timișoara, 1997.

Săptămîna 12

Curs: Biografie, autobiografie și gender: particularități masculine și feminine în poveștile de viață; diferențe culturale și complementarități istorice.

Bibliografie: Margaret B. Wilkerson, *Excavating our History: The Importance of Biographies of Women of Color*, Black American Literature Forum, Vol. 24, No. 1 (Spring, 1990), pp. 73-84.

Barbara Laslett, *Personal Narratives as Sociology*, Contemporary Sociology, 28 (1999), 4, pp. 391-401.

Popular memory: theory, politics, method, în The oral history reader, edited by Robert Perks and Alistair Thomson, London and New York, 1998, pp. 75-86.

Seminar: Biografie și identitate culturală și regională. Bibliografie: Smaranda Vultur, *Germanii din Banat și povestirile lor*, București, 2000; Eadem, *Memoria salvată: evreii în Banat, ieri și azi*, Iași, 2002.

Săptămîna 13

Curs: Biografie, autobiografie și ego-istorie: istoricul ca martor ocular; istoria ca justificare biografică; definirea unui domeniu, ego-istoria.

Bibliografie:

Jeremy D. Popkin, *Historians on the Autobiographical Frontier*, American Historical Review, 104(1999), 3, pp. 725-748.

Patrick H. Hutton, *The Art of Memory Reconciled: From Rhetoric to Psychoanalysis*, Journal of the History of Ideas, 48(1987), 3, pp. 371-392.

Pierre Nora, *Between Memory and History: Les Lieux de Memoire, Representations*, 26(1989), pp. 7-24.

Seminar: Delațiune și discurs autobiografic: Cazul Sorin Antohi. Bibliografie: Ionuț Costea, *Delațiune și discurs autobiografic. Ieșirea din duplicitate? Cazul Sorin Antohi*, în vol. *Trecutul apropiat și istorie orală*, editat de Doru Radosav, sub tipar.

Săptămîna 14

Observații finale și evaluare: Istorie orală, microistorie, biografie: de la povestea eroilor la povestirile celor mici.

Bibliografie: Daniel Bertaux, Martin Kohli, *The Life Story Approach: A Continental View*, în „American Review of Sociology”, 10(1984), p. 215-237; Jill Lepore, *Historians Who Love Too Much: Reflection on Microhistory and Biography*, în „The Journal of American History”, 88(2001), p. 129-144; Kerwin Lee Klein, *On the Emergence of Memory in Historical Discourse*, în „Representations”, 69(2000), p. 127-150.

VII. Modul de evaluare:

Fiecare student are de redactat câte un referat pe o temă la alegere din tematica susținută la curs și câte o recenzie asupra unei cărți oferite în bibliografia facultativă. Referatul înseamnă 20% din nota finală; recenzia reprezintă 10% din cuantumul notei finale. Alte 40 de procente revin în urma activității de la seminar. Restul de 30% al notei se obține ca urmare a susținerii examenului care se desfășoară în sesiunea de iarnă. Evaluarea în cadrul examenului se concentrează testarea capacității de analiză și interpretare a unor fragmente de izvoare istorice specifice iografiei, autobiografiei, poveștilor de viață.

VIII. Detalii organizatorice, gestionarea situațiilor excepționale:

Prezența este obligatorie la seminar în proporție de 80% (se admit 3 absențe). Studentul se poate prezenta la examen doar dacă a predat referatul și recenzia. Frauda la examen se pedepsește conform regulamentelor Universității. Plagiatul atrage după sine acordarea direct a notei 4(patru). Contestațiile pot fi depuse în termen de 48 de ore de la comunicarea rezultatelor și sunt rezolvate de către o comisie desemnată de șeful de Catedră în termenele legale.

IX. Bibliografia opțională:

1. *Antropology and Autobiography*, edited by Judith Okely and Helen Callaway, London, 1995.
2. *Auto/ethnography: rewriting the self and the social*, edited by Deborah E. Reed-Danahay, Oxford, 1997.
3. *The Myths We Live By*, edited by Raphael Samuel and Paul Thompson, London, New York, 1993.
4. Linda R. Anderson, *Autobiography*, London, 2001.
5. Paula R. Backscheider, *Reflections on Biography*, Oxford, 1999.
6. Adriana Cavarero, *Relating narratives: storytelling and selfhood*, London, 2000.
7. Paul-John Eakin, *How our lives become stories: making selves*, Ithaca, 1999.
8. Mark Freeman, *Rewriting the Self. History, memory, narrative*, London, New York, 1993.
9. Saul Friedlander, *History and Psychoanalysis*, New York, London, 1978.
10. Donald A. Ritchie, *Doing Oral History*, New York, 1997.